

Kyrkan som rörelse

Skapar ett missionellt perspektiv den kyrka som uppfyller Kristi uppdrag?

Självständigt arbete i KM232, 15hp

Jonatan Wolfbrandt

Examinator: Ulrik Josefsson

Handledare: Mikael Hallenius

Examinationsdatum: 2017-05-31

Abstract

This essay aims to study the view of ecclesiology and leadership as is shown in *The Permanent Revolution* by Hirsch and Catchim, and *Primal Fire* by Cole. The focus is on the fundamentals of what it means to be Church. The study is literature based, and the approach has been thorough reading of the two books mentioned. The material is categorized under categories: *Ecclesiological definition*, *ecclesiological formation*, and *from institution to movement*. The result is then tried against a different perspective brought forth by Fitch, which challenges different streams of missional activity. One of their main points is the formation of the Church, it must be done from a missional perspective. Jesus is the lens and through Him the mission is seen, out of that flows the formation of the Church.

Keywords: *DNA, Ecclesia, Ecclesiology, Missional, The body of Christ, The people of God, The Kingdom of God, Apostle, Movement*

Innehåll

Abstract	1
Innehåll.....	1
Kapitel 1: Inledning	3
1.1 Syfte	4
1.2 Problemformulering	4
1.3 Metod	4
1.4 Avgränsning	6
1.5 Material	7
1.6 Disposition	7
1.7 Definitioner	8
Kapitel 2: Bakgrund	9
2.1 Forskningsöversikt	9
2.1.1 Lima-dokumentet	9
2.1.2 Övrig forskning	13
2.2 Teoretiskt perspektiv	15
Kapitel 3: Resultat.....	19
3.1 Ecklesiologisk definition.....	19
3.1.1 Ledarskap och hierarki.....	19
3.1.2 Inkarnationsteologi.....	24
3.1.3 Missionell samverkan	32
3.2 Ecklesiologisk formation	33
3.2.1 Ordning	34
3.2.2 Centrala värdeord.....	35
3.3 Från institution till rörelse.....	39
3.3.1 Gud-världen-kyrkan	39
Kapitel 4: Sammanfattning och diskussion.....	44
4.1 Diskussion.....	44
4.2 Slutsatser	47
4.3 Reflektion över metod.....	47
4.4 Uppslag för församlingsutveckling	48
Litteraturförteckning	49

Tryckta källor49

Internet49

Kapitel 1: Inledning

Ecklesiologi och ledarskapssyn har under kyrkans hela historia varit tydliga och viktiga frågor. Genom olika epoker har debatten skiftat i intensitet, men vikten av att studera, reflektera och diskutera vad kyrka är och vad dess uppgift innebär har varit närvarande sen grundandet. Vår tid är inget undantag; kyrkans utbredning, mångsidighet samt dess tillbakagång i västvärlden pekar på frågans fortsatta betydelse idag. Detta reflekteras också i mängden studier som utförts om ämnet. Mycket av dessa studier pekar på vikten av den missionella delen av kyrkans identitet. Däremot finns det många olika perspektiv på vad detta innebär för kyrkan på ett praktiskt plan. Lars Dahle beskriver hur ett missionellt perspektiv för ecklesiologi och ledarskap fostras. Han hänvisar till Lousannerörelsen och dess utgångspunkt i Kapstadsöverenskommelsen, i vilka avgörande nycklar för detta fostrande lyfts fram. Dessa menas vara den grundläggande nåden av Kristus, klassisk evangelikal teologi, ett holistiskt missionellt förhållningssätt, och en ”hel individ” mentalitet vid ledarskapsutveckling. Dahle betonar att missionen måste ske inom varje svär av samhället och att detta är något kyrkan behöver tränas i och vara medveten om i sitt utvecklande av ledarskap.¹ Dahles analys belyser vikten av frågan om ecklesiologi och ledarskap, samt visar på hur aktuell den är idag.

Alan Hirsch och Tim Catchim ifrågasätter den normerande formen av ecklesiologiskt ställningstagande. De grundar sin teologi på det uppdrag som Jesus ger till kyrkan, att nå världen, och hur Han har gett tjänstegåvorna till kyrkan för att uppfylla detta uppdrag. Även Neil Cole behandlar detta ämne. Han fokuserar på tjänstegåvornas funktion och kyrkans totala skillnad gentemot omvärlden vad gäller tankesätt och förhållningssätt.

Som nämnts ovan är kyrkans grundkoncept ett omdiskuterat ämne, och debatten innehåller bestridande perspektiv. Fokuset för denna uppsats ligger mitt i denna fråga om ecklesiologiskt utformande. David E. Fitch presenterar problem och utmaningar till olika strömningar inom den missionella rörelsen. Genom att använda hans perspektiv kommer jag pröva Hirsch och Catchim samt Coles ecklesiologiska tänkande.

Båda Hirsch och Cole har på olika sätt inspirerat mig. Hirsch har genom både författarskap och undervisning influerat New Wine nätverket, vilket jag arbetar med. Cole har under flertalet år inspirerat EFS, Evangeliska Fosterlandsstiftelsen, där jag genom pionjärträning fått ta del av material från honom.

¹ Dahle 2016, 1.

1.1 Syfte

Syftet med denna uppsats är att studera och diskutera hur ledarskapssyn, ecklesiologi och tjänstegåvornas funktion, med fokus på aposteln, framställs i *The Permanent Revolution* av Hirsch och Catchim och i *Primal Fire* av Cole.

1.2 Problemformulering

Uppsatsens tre frågeställningar är:

- Vilken ledarskapssyn uttrycker *The Permanent Revolution* respektive *Primal Fire*?
- Vilken funktion innehar aposteln för deras syn på ledarskap?
- Vilken placering har kyrkan i deras teologi och vilken effekt får det?

1.3 Metod

Spjuth menar att ”Teologins uppgift är också att diskutera och utvärdera det som sker i relation till en vidare teologisk förståelse, också med syfte att eventuellt ge förslag på fördjupning och korrigering av församlingspraktiker.”² För att uppfylla detta syfte i min studie har jag valt att göra ett litteraturstudium i vilket jag ägnat mig åt två teologiska verk. Den metod jag valt är närläsning.³

Studien sker inom praktisk teologi, vilket leder till den empiriska ingången som den har. Spjuth menar att en studie i praktisk teologi börjar i det empiriska materialinsamlandet med syftet att få en förståelse för vad som sker, vilka som genomför praktiken och vad syftet med och motivet för den är. Det handlar inte enbart om att förstå orsak och verkan, en viktig faktor är också att nå fram till deltagarnas egna förståelse av helheten.⁴

Min empiri består av de två böcker jag valt, *The Permanent Revolution* av Alan Hirsch och Tim Catchim, samt *Primal Fire* av Neil Cole. Båda dessa utger sig för att behandla frågan om tjänstegåvorna och särskilt innebörden av att leva apostoliskt. Utöver dessa två böcker har författarna i fråga skrivit och undervisat rikligt i ämnesområdet, jag hävdar således inte att denna uppsats presenterar deras fulla syn kring ämnet, utan är endast en framställning av dessa två böcker.

² Spjuth 2015, 15.

³ Bergström och Boréus (red) 2005, 159-160.

⁴ Spjuth 2015, 13-14.

För att strukturera upp arbetet kommer jag utföra en breddanalys. Detta görs genom att först läsa igenom böckerna översiktligt, och utifrån läsningen och det teoretiska perspektivet identifiera för studien relevanta kategorier som sedan kan studeras på djupet. Detta perspektiv baseras på artikeln "The other missional conversation: Making way for neo-Anabaptist contribution to the missional movement in North America" av David E. Fitch. En utförlig beskrivning av Fitchs perspektiv presenteras i kapitel 2.

De identifierade kategorierna är *ecklesiologisk definition*, *ecklesiologisk formation* och *från institution till rörelse*. Fitch perspektiv kommer att användas för att pröva det valda materialet i en fördjupande diskussion. Jag kommer dessutom diskutera Fitch perspektiv med hjälp av studiens material. Genom detta arbetssätt vill jag fördjupa analysen vilket ökar trovärdigheten av studien. Detta minskar effekterna av mina förutfattade meningar och filter rörande ämnet, författarna och frågeställningarna.

Vad kännetecknar då närläsning som metod? I mitt arbete har jag inspirerats av Bergström och Boréus som talar om analys av texter. De visar på en tolkningslinje vilken är avsändarorienterad och där syftet är att förstå vad betydelsen var vid skrivandet av texten. Denna sorts analys används vanligtvis vid tolkandet av gamla texter, men även vid senare skrifter. Bergström och Boréus belyser vikten av att förstå sig på genre och vara bekant med språket i dess kontext, eftersom ord kan ha olika betydelser beroende på användare och situation. Detta resonemang visar på vikten av att ha en medvetenhet om författarens utgångspunkt.⁵

För att i en närläsning få fram ideologin (i mitt fall kommer det handla om teologin) i de utvalda texterna visar Bergström och Boréus på ett tydligt tillvägagångssätt. De menar att utgångspunkten är empirisk, ingången i arbetet sker alltså öppet, utan en klar mening om hur författaren tänker och tycker.⁶ Tillvägagångssättet blir att studera texten och rekonstruera "idésystem". Detta görs genom att det läggs ett raster, en tankekonstruktion, över den text som studeras och på så sätt kan den sorteras, eller rekonstrueras. Med hjälp av detta raster sorteras materialet in i diverse kategorier.⁷ Bergström och Boréus tankar har väglett mitt arbete, därmed har det funnits en empirisk ingångspunkt genom vilken mitt teoretiska perspektiv formulerat rubrikerna som identifierats genom närläsningen.

För att undersökningen ska uppnå validitet krävs att den gör det den ämnar göra. För närläsning av det här slaget innebär det att den svarar på den fråga den ska besvara. Som forskare, krävs därför

⁵ Bergström och Boréus (red) 2005, 26-27.

⁶ Bergström och Boréus (red) 2005, 150.

⁷ Bergström och Boréus (red) 2005, 159-160.

en medvetenhet om min förförståelse av ämnet, och en förståelse av hur den påverkar min ansats till att besvara frågan. Bergström och Boréus menar att ju mer forskaren är medveten om sin vetenskapskultur och sociala kontext, desto högre validitet på studien. Under studien har jag haft en medvetenhet om min förförståelse av ämnet då jag under en tid reflekterat över ämnet och tidigare inspirerats av båda författarna. Ämnet är också ett område som varit aktuellt inom de sammanhang jag befunnit mig i, och därav är jag bekant med teologi, terminologi och vision. Bergström och Boréus lyfter också fram reliabiliteten, studiens tillförlitlighet, som en faktor som påverkar kvaliteten. För att höja reliabiliteten är noggrannheten under textläsningen och tolkningen av texten av yttersta vikt.⁸ Eftersom min studie består av utläggningen av två böckers syn är noggrannheten i läsningen betydelsefullt, samt att detta görs likvärdigt för båda böckerna.

1.4 Avgränsning

Mitt val av primärmaterial, böckerna *The Permanent Revolution* och *Primal Fire*, baseras på att båda har ett liknande fokusområde och utgår från närbesläktade perspektiv. Båda betonar vikten av att alla tjänstegåvor är i funktion, och att de utförs på rätt sätt. De lägger även vikt vid aposteln roll och har en tydlig missionsteologisk inriktning. Dessa aspekter menar båda är grundläggande för att kyrkan ska leva i sitt uppdrag. Därav blir det intressant att se vad som faktiskt skiljer dem åt. Vilka olika betoningar har de?

Dessa böcker är Alan Hirschs respektive Neil Coles verk om tjänstegåvorna. Båda författarna har skrivit flera andra böcker rörande ecklesiologi och kompletterande ämnen. Anledningen till att dessa utvalts är på grund av deras tydliga fokus kring den femfaldiga tjänsten i Efesierbrevet 4.

I min närläsning av dessa böcker har jag valt ut vissa områden att fokusera på. Jag hade kunnat ge utrymme åt författarnas syn på kvinnligt ledarskap, vilket båda behandlar. Det var dock varken fokusområde eller gavs tid och utrymme till detta. Böckerna presenterar detaljerat deras tankar och teologi rörande vad de presenterar, jag har emellertid varit tvungen att begränsa mig till de kategorier jag tagit fram och utifrån detta summera författarnas hållningar.

⁸ Bergström och Boréus (red) 2005, 34-35.

1.5 Material

Som beskrivits har jag endast valt att behandla två böcker för denna studie. Valet är baserat på författarnas betydelse inom det missionella området och inflytandet de numera har inom delar av kyrkan. För att visa på detta inflytande presenteras här författarna.

- Alan Hirsch är grundare av 100Movements, Forge Mission Training Network och Future Travelers. Hirsch har författat flertalet böcker, både själv och tillsammans med andra, och även varit en drivande faktor för andra projekt utöver de som nämnts ovan. Han har lett en församling bland de marginaliserade i Australien och byggt förnyande rörelser. Under de senaste sex åren består hans arbete till stor del i att hjälpa kyrkor emot rörelse och större missionsfokus, baserad i USA.⁹
- Tim Catchim är entreprenör och har varit aktiv inom flera sektorer. Han har startat vägledningsforum för församlingsplantering, men har också arbetat med att grunda företag och vägledning för företagande. Han specialiserar sig inom visionering och strategi, där hans ledarskapsfilosofi grundar sig i lärjungaträning, tjänstegåvor, gruppdynamik och organisationsdesign. Catchim verkar i Alabama, USA.¹⁰
- Neil Cole är grundare och ledare för CMAResources och Accociates Church Multiplication. Dessa rörelser har hjälpt till att starta flera hundra församlingar. Han betraktas av många vara grundare till vad som kallas för den organiska kyrkan eller enkel kyrka och den rörelse som sprungit ur detta. Personligen betonar han snarare radikalt lärjungaskap genom vilken lärjungar multiplicerar sig och sprider sig över världen. Cole är författare till flertalet böcker rörande organisk kyrka,¹¹ och han är baserad i Kalifornien.

1.6 Disposition

Jag inleder i kapitel två med en forskningsöversikt. Detta sker genom att jag beskriver grunder för ledarskapsteologi med hjälp av Lima-dokumentet, ett dokument om kyrkans praktiker producerat av

⁹ Alan Hirsch. Online: <http://www.alanhirsch.org/> (åtkomst 170429).

¹⁰ Tim Catchim. Online: <https://www.amazon.com/Tim-Catchim/e/B005XD38GM> (åtkomst 170429).

¹¹ Churchplanting. Online: <http://www.churchplanting.com/neil-cole/?lang=sv#.WQR8U6IIE2w> (åtkomst 170429).

kyrkornas världsråd. Därefter specificerar jag en tydligare inriktning gentemot material som behandlar tjänstegåvor och särskilt apostoliskt ledarskap. På detta följer en presentation av materialet från artikeln skriven av Fitch, vilken används som teoretiskt perspektiv.

I kapitel tre presenterar jag primärmaterialet utifrån de kategorier jag tagit fram, vilka nämndes i metodavsnittet.

Kapitel fyra innehåller först en sammanfattning av resultatet från närläsningen, på detta följer en bearbetning och diskussion av detta resultat. Diskussionen sker i ljuset av det teoretiska perspektivet. Utöver detta rymmer kapitel fyra en reflektion kring mitt metodval och ett stycke med uppslag för församlingsutveckling.

1.7 Definitioner

Här förklaras innebörden av nyckelbegrepp för studien.

- DNA: Används på det sätt vilket det framställs i *The Permanent Revolution* och *Primal Fire*. Det hänvisar till självaste kärnan av kyrkans identitet. Med DNA menar de alltså ”vad det innebär att vara kyrka”.
- Missionell: att ha missionsuppdraget i fokus.
- Ecclesia: Det grekiska ordet för kyrka.¹² Ordet används för att vidga begreppet och för att hänvisa till kyrkans världsvida funktion, inte bara kyrkan begränsad till en plats.
- Ecklesiologi: Läran om kyrkan.
- Kristi kropp: Ett bibliskt begrepp för kyrkan vilket visar på att Jesus är dess huvud och församlingen är Hans kropp här på jorden (1 Kor 12:12-27, Ef 5:23-24).
- Guds rike: Jesus herravälde.
- *Missio Dei*: Den sändande Guden/Guds mission.

¹² ἐκκλησία. Online: <https://www.blueletterbible.org/lang/lexicon/lexicon.cfm?strongs=g1577> (åtkomst 170429).

Kapitel 2: Bakgrund

I detta kapitel placerar jag in primärmaterialet i ett större sammanhang genom en forskningsöversikt. Jag kommer också presentera mitt val av teoretiskt perspektiv.

2.1 Forskningsöversikt

Syftet med forskningsöversikten är att visa hur ämnet tidigare betonats och vad som varit tydliga frågor. På så vis kan en förståelse uppstå av var denna studie placeras in bland och relaterar till tidigare forskning.

2.1.1 Lima-dokumentet

Organisationen bakom Lima-dokumentet är kyrkornas världsråd, nedtecknat av sekreterare William H. Lazareth. Visionen för denna organisation är enhet inom kyrkan och den består själv av en mångfald av människor från olika klasser, teologier och geografiska områden. Det krävs således en teologisk bas där enhet är möjligt.¹³ Det innebär ett brett språkbruk utan alltför specifika teologiska ställningstaganden, i enhetens namn.

Lima-dokumentet är tydligt med att alla medlemmar i Kristi kropp har blivit tilldelade gåvor från den Helige Ande, med syftet att bygga upp kyrkan och betjäna världen till vilken kyrkan är sänd. Kyrkans uppgift är att förkunna och förevisa Guds rike, det är vad sändningen innebär. Appliceringen av uppdraget gestaltas olika beroende på situation och kontext, alltså är det givet med en variation i uttrycksform.¹⁴ De gåvor som den Helige Ande ger till församlingen är varierande och har kompletterande funktion. Det finns en mångfald av dem och varje individ är kallad att upptäcka sina gåvor, med hjälp av gemenskapen. Detta menas vara en gemensam grund i förståelsen av kyrkan och således är det därifrån arbetet behöver utgå. Skiljelinjerna går sedan kring organiseringen för uppdraget och hur den avskilda tjänsten ska fungera. För att orientera sig i detta ställer de frågan: "How, according to the will of God and under the guidance of the Holy Spirit, is the life of the church to be understood and ordered, so that the Gospel may be spread and the community built up in love?"¹⁵

¹³ Lazareth 1982, 3.

¹⁴ Lazareth 1982, 16.

¹⁵ Lazareth 1982, 17.

Avskild tjänst

Enligt Lima-dokumentet är det konstituerande för kyrkan att människor inom Kristi kropp avskiljs baserat på den gåva de fått av Anden. De avskilda ska hänvisa till beroendet av Jesus och således hjälpa kyrkan i dess uppdrag. Dessutom behövs en variation bland gåvorna för att visa på enheten. Den avskilda tjänsten har alltid funnits inom kyrkan, ända sedan de första apostlarna.¹⁶ På samma sätt som Jesus sände de tolv, fortsätter Han avskilja och sända människor att bära Hans budskap för kyrkans skull. Språkbruket hämtas från Efesierbrevet 4 där tjänstegåvorna nämns. I Lima-dokumentet nämns lärare, apostel, profet och herde. I församlingen finns ett samspel mellan de avskilda och övriga, båda är beroende av varandra. Gemenskapen behöver ledarskapet för att bli påmind om att det är Guds kyrka, att de är helt och hållet avhängiga på Jesus. Deras uppgift är därmed att stärka församlingen, bygga upp vittnesbördet och att förevisa helighet och kärlek. De är dock likvärdigt beroende av församlingen. Det finns ingen särskild kallelse för den avskilde utanför kyrkan. Konsekvensen av uppgiften blir därmed praktiskt att förkunna och undervisa Guds Ord, förvalta sakramenten, och att instruera församlingen i dess tillbedjan, mission och omsorgsliv.¹⁷

Lima-dokumentets inställning till avskild tjänst är att all dess auktoritet i grund och botten kommer ifrån Jesus, Han har all makt och den har Han förmedlat till sin kropp. Genom ordination via församlingen ger Jesus en speciell auktoritet till dessa människor. Uppdraget är baserat på Jesus, Han kom för att tjäna och det är den avskildes uppdrag att göra detsamma. Denna auktoritet har som funktion att bygga upp församlingen och inget annat, således utförs tjänsten i samarbete med församlingen. Grundidén är att överlåta sitt liv åt församlingen, ett liv av tjänande och utgivande. Jesus tog detta så långt att Han dog för världen, det är vad den avskilde har att efterlikna.¹⁸ Lima-dokumentets ståndpunkt är att ”Authority in the Church can only be authentic as it seeks to conform to this model.”¹⁹

Prästerskap och episkopal ordning

Vid närmandet av diskussionen om prästerskap visar Lima-dokumentet återigen på Jesus, Han är den sanne översteprästen av det nya förbundet. Utifrån detta kan alla troende beskrivas som präster och

¹⁶ Lazareth 1982, 18.

¹⁷ Lazareth 1982, 18-19.

¹⁸ Lazareth 1982, 19.

¹⁹ Lazareth 1982, 20.

var och en är kallade att vara som ett heligt offer inför Gud, samt att stå som förebudjare för världen och för kyrkan. Den avskilda tjänsten kopplas till både Jesus och kyrkans prästerskap. Denna koppling görs i och för sig för alla troende, men den avskilda tjänsten menas vara lämpad att benämnas präst, eftersom den utför en tydlig prästerlig tjänst genom uppbyggnaden och styrkandet av församlingen som ett konungsligt och profetiskt prästerskap.²⁰

Enligt Lima-dokumentet finns det ingen given ledarskapsmodell i Nya testamentet som skulle vara normativ för all framtid. Istället uttrycks en variation av former på olika ställen. Det argumenteras dock att när Anden fortsatte leda kyrkan i dess utveckling och mission var det vissa modeller som etablerades. Vad som kan skönjas är framväxandet och befastandet av den trefaldiga tjänsten: biskop, presbyter och diakon. Dessa stod för den avskilda tjänsten inom kyrkan. Genom historien och utvecklingen har dessa funktioner, vid tillfällen, tagit uttryck av felaktig form, dock var det i grunden den modell vilken den tidiga kyrkan samlades kring. Episkopé är ett viktigt begrepp att föra in i resonemanget, innebörden handlar om övervakande. Under kyrkans första tid hade apostlarna funktionen av episkopé, men med tiden blev biskoparna in i denna roll. Biskopen var inledningsvis ansvarig inom en lokal ecclesia, efterhand fick denne ett större övervakande ansvar om enheten i ett område vilket beskrivs som apostoliskt ansvar. I och med detta fick presbytern och diakonen nya funktioner. Presbytern övertog ansvaret för det lokala sammanhanget och diakonen fick ett mer övergripande ansvar i att stötta biskopen i dennes tjänst. Den trefaldiga tjänst av biskop, presbyter och diakon som här hänvisas till är, som sagt, inte det enda som kan skönjas i Nya testamentet, men det är dock den form kyrkan valt att samlas runt. Därmed, menar kyrkornas världsråd, att denna modell fungerar som uttryck för den enhet som söks och en väg att uppnå den. Guds folk, hur de än tar sig uttryck, behöver funktionen av episkopé för att värna om enheten. Utan detta är det inte Guds kyrka.²¹

Med detta sagt uttrycks i Lima-dokumentet ett behov inom många delar av kyrkan av förnyelsen för den trefaldiga tjänsten. Hur det har utvecklats återspeglar inte vad grundprincipen och det bibliska ledarskapstanken en gång var. Således väcks frågor till alla kyrkor oavsett modell för ledarskap. Följs den trefaldiga episkopala uppbyggnaden finns exempelvis frågan på vilket sätt kyrkan kan nå sin fulla potential som ett vittne i den här världen. Kyrkor som står utanför denna form är lika delaktiga i detta uppdrag, frågan de bör ställa sig är ifall denna trefaldiga modell inte har ett validerat anspråk av deras acceptans.²²

²⁰ Lazareth 1982, 20.

²¹ Lazareth 1982, 21-22.

²² Lazareth 1982, 23.

Inom den trefaldiga tjänsten fördelas funktionerna olika. Biskopen predikar Ordet, överser sakramenten och utövar disciplin i linje med sin övervakande funktion. Uppdraget är att tjäna kyrkans enhet och apostolicitet, därmed finns ett ansvar för kyrkans ledarskap och dess mission. Biskopen har ett universellt ansvar och kopplar således med Kristi kropp på andra platser. Presbytern har det pastoraliska ansvaret inom ett lokalt sammanhang. Uppgiften innebär förkunnelsen av Ordet och förvaltandet av sakramenten. I huvudsak bygger de upp församlingen på de sätt de kan, de förbereder människor för kristet liv och tjänst. Till sist har diakonen som funktion att representera för kyrkan vad det innebär att tjäna, denne ska utrusta kyrkan i detta och leda i tjänande.²³

Kyrkornas världsråd diskuterar frågan om apostolisk tro och således en apostolisk succession. De uttrycker att den apostoliska tron grundas i Jesus uppdrag, vilket kyrkan är en del av. Det är grunden för apostolisk tro. Den avskilda tjänsten har därmed ett särskilt uppdrag att bevara och uppmåna kyrkan till utlevande av denna grund. Således är den organiserade överföringen av avskiljning ett vittnesbörd på kyrkans apostoliska tro, vilken bevarats genom historien. Med detta kommer dock frågor. För de som lever i en tradition med dessa former aktualiseras frågan huruvida den apostoliska tron faktiskt är vad som förkunnas genom kyrkorna. Är det inte fallet krävs förnyelse av formerna. Å andra sidan, de som opererar inom ramar där denna organiserade överföring tycks obetydlig, bör frågan ställas om de inte ska ändra sin syn på den apostoliska traditionens kontinuitet.²⁴

In order to advance towards the mutual recognition of ministries, deliberate efforts are required. All churches need to examine the forms of ordained ministry and the degree to which the churches are faithful to its original intentions. Churches must be prepared to renew their understanding and their practice of the ordained ministry.²⁵

Kyrkornas världsråds status ger Lima-dokumentet dess inflytande och betydelse. Utifrån detta bär innehållet en tyngd och auktoritet vilket ger ett starkt bidrag till forskningsöversikten för denna studie. Dokumentets tema är relevant och rådets fokus, enhet, ger en historiskt relevant och kyrkligt bred plattform för förståelse av området.

²³ Lazareth 1982, 24.

²⁴ Lazareth 1982, 26.

²⁵ Lazareth 1982, 29.

2.1.2 Övrig forskning

Jag vill här inleda med att belysa Jan Inge Jenssens artikel om kyrkotillväxt, dess metod och ledarskapets funktion. Jenssen diskuterar några strategier för kyrkotillväxt som varit framträdande under 1900-talet och början av 2000-talet. Dessa strategier är *grundläggande kyrkotillväxt*, *naturlig församlingsutveckling* och *Emerging Church*.²⁶ Jag väljer att ta upp dem eftersom de behandlar studiens inriktning specifikt, till skillnad från Lima-dokumentet vilken ger den breda basen.

Den *grundläggande kyrkotillväxten* inleddes med McGavran som var missionär i Indien, hans erfarenheter ledde honom till församlingsutveckling och till Fuller theological seminary.²⁷ Jenssen visar att den modell som McGavran tillsammans med sin medhjälpare Wagner utvecklade baseras på några viktiga punkter:

- Det verk som utförs sker i Andens kraft.
- Kyrkan leds av ett starkt ledarskap.
- Evangelisation.
- Lärjungaträning.²⁸

Jenssen lyfter särskilt fram rörelsens betoning av ett starkt ledarskap, ett ledarskap vilket är visionsdrivet, kraftfullt och energiskt. Denna betoning har ifrågasatts, delvis på grund av dess risk att utnyttja sin pastorala auktoritet. Det är dock ofrånkomligt att förbise kopplingen mellan stor tillväxt och denna typ av ledarskap, menar Jensen. Således bör den vara avgörande för utvecklingen av ledarskap idag, särskilt med tanke på tillväxten av kyrkan i Sydamerika där denna modell haft framgång.²⁹

Utifrån dessa tankar om ledarskap har andra modeller för församlingstillväxt vuxit fram. En av dem är *naturlig församlingstillväxt*. Den ledande principen är att tillväxt kommer naturligt utifrån en hälsosam församling. Det finns åtta kvalitetstecken som karaktäriserar en hälsosam församling. Dessa är “empowering leadership, gift-oriented ministries, passionate spirituality, functional structures, inspiring worship services, holistic small groups, need-oriented evangelism and loving relationships.”³⁰ I detta fall är ledarskapet för växande församlingar mer relationellt, personligt och teamorienterat. Ledarskapets uppdrag innebär uppbyggande av församlingen, uppmuntran, motivering och att leda

²⁶ Jenssen 2015, 1.

²⁷ Jenssen 2015, 1.

²⁸ Jenssen 2015, 10.

²⁹ Jenssen 2015, 9.

³⁰ Jenssen 2015, 11.

andra in i tjänst. Uppenbart är att anställda inte är så kallad assistans, utan det är människor som ska nå sin fulla potential.³¹

Jenssen beskriver också vad som benämns som *emerging church*. Detta är en tillväxtstrategi som är kritiska emot ovanstående strategier och den traditionella kyrkan. Betoningen ligger generellt på att träda in i kulturen till en högre grad än vad som vanligtvis sker och att förvandla samhället genom att leva i enkla gemenskaper som påverkar omgivningen. Ledord är kulturellt relevant och kreativt.³² Inom denna ström har huskyrkan vuxit fram och Jenssen liknar detta vid hemgrupper. Det finns ingen enhetlig lära eller satt teologi kring detta. Jenssen menar att det är positivt med de mindre sammanhangen när det sker under ett större paraply.³³

När Jenssen diskuterar de olika strategierna han lyft fram för kyrkotillväxt menar han att det är tydligt att de alla bygger på någon form av modell. Slutsatsen blir alltså, gör såhär och tillväxt blir följd. Jenssen är dock kritisk och menar att man kan dra lärdomar av strategierna men att ett mer dynamiskt förhållningssätt krävs.³⁴

Vid närmandet av apostoliskt ledarskap är C. Peter Wagner en framträdande gestalt. Tillsammans med McGavran var han ledande forskare och tillsammans med John Wimber arbetade han med församlingstillväxt.³⁵ Han står för utvecklandet av vad som kallas "New Apostolic Reformation" (NAR). Martin Ocaña beskriver dess ledarskap som förhållandevis auktoritärt och med betoning på messianism. Han citerar Wagner:

"The gift of Apostleship is the special ability that God gives to certain members of the body of Christ, enabling them to assume and exercise the leadership on a number of churches with extraordinary authority in spiritual matters, which is recognized and appreciated by these churches. (...) can make claims that seem to be autocratic, but that are willingly accepted by the christians, because recognized his gift and the authority that goes with him."³⁶

Det uttrycks inom rörelsen hur apostlarna blir försedda med en kraft för den här nya tiden, en kraft som aldrig skådats tidigare. Apostlarna har placerat på en högre nivå inom hierarkin inom kyrkan för att leda den framåt i den nya eran. Detta argumenteras för utifrån att kyrkan inte är en demokrati utan

³¹ Jenssen 2015, 11.

³² Jenssen 2015, 17.

³³ Jenssen 2015, 18.

³⁴ Jenssen 2015, 21.

³⁵ Wagner 1999, 166.

³⁶ Ocaña, n.p. Online: <https://www.lausanne.org/content/88558> (åtkomst 170423).

en teokrati, och att den apostoliska tjänsten är fundamental för etableringen av Guds rike.³⁷ För Wagner är det viktigt med den apostoliske ledaren och dennes samarbete med profeten. De tillsammans bildar ett ledarskap som leder kyrkan framåt i uppgiften att ta herravälde över den här världen. Ecclesia är Guds folk oavsett om de samlas på söndag eller inte, poängen är att uppdraget levs ut vart än man är. Så sprids Guds rike.³⁸ När Kelebogile Resane beskriver Wagners ledarskapsteologi visar hon på hans användande av Efesierbrevet 4:11. Han har en tydlig tjänstegåvoformulering i sitt språkbruk och i sättet att argumentera för auktoritet härleds till kyrkans historia och apostoliska personers ansvar att förvalta tron genom historiens gång. Den karismatiska frågan har använts Wagners perspektiv och byggt vidare med en betoning på grekiskans *dunamis*, för kraft, och *exousia*, för auktoritet. Detta blir grundpelarna för den ”starke” ledarens auktoritära ledarstil.³⁹

Baserat på Lima-dokumentets definition av den avskilda tjänsten, där dess syfte är att verka för enheten och uppbyggnaden av församlingen. Den trefaldiga tjänsten är den modell vilken kyrkan enats kring och därmed också bör efterliknas. Utöver detta visas hur apostolisk tjänst utforskats och där har, genom bland annat Wagner, den starke ledaren lyfts fram. Dessa olika infallsvinklar ger oss härmed en bas för den studie som visas på i denna uppsats. Detta utifrån en fördjupad förståelse av strömningar runt ledarskap i församlingen och vad som är den apostoliska tjänstens roll.

2.2 Teoretiskt perspektiv

David E. Fitch gör en överblick av den missionella utvecklingen i Nordamerika, den används för att fördjupa analysen av primärmaterialet.

Kärnan för Fitchs argumentation är kritiken som fördes fram mot den västerländska kyrkan under mitten av 1900-talet, att missionen tenderade hamna antingen i Kristocentrism och/eller i ecklesiocentrism. Hur kyrkan hanterar dessa frågor har präglat den missionella utvecklingen sedan dess. Fitch menar sig se tre strömningar i Nordamerikansk missionell utveckling, ”The Missional Network (TMN)”, ”Missional Evangelicals (ME)” och ”neo-Anabaptist missionals (NAM)”.⁴⁰ Dessa spår behöver alla förhålla sig till den kritik som gavs och Fitch menar att de har svarat på olika sätt.

Kritiken rörande Kristocentrism innebar att kyrkan var alltför inriktad på treenighetens andra person och således åsidosätta övriga två. Detta får effekten att frälsningen är statisk och Guds verk

³⁷ Ocaña, n.p. Online: <https://www.lausanne.org/content/88558> (åtkomst 170423).

³⁸ Resane 2016, 1.

³⁹ Resane 2016, 4.

⁴⁰ Fitch 2016, 467.

inte är pågående idag. Kritiker menar att Jesus självklart var vittnet till frälsningen i världen, men att Anden nu fortsätter det verket. Man påstår att Kristocentrismens statiskhet leder till en kolonialisering av frälsningen till kyrkan och således ett uteslutande av övriga världen.

Kritiken mot ecklesiocentrismen bestod i att kyrkan var alltför mån om sin egen form. Formen blev det som förmedlades och det ledde till en variant av kolonialism. Budskapet utifrån kritiken var att missionen är Guds och Han verkar i hela skapelsen, kyrkans uppgift är att kliva in i det Gud gör. Ordningen bör vara Gud-världen-kyrkan, snarare än Gud-kyrkan-världen.⁴¹

Som sagt menar Fitch att varje strömning har ett unikt sätt att hantera de Kristocentriska och ecklesiocentriska utmaningarna. TMNs perspektiv utgår från betoningen att det är Guds mission (*missio Dei*). Gud är den sändande Guden och genom sin Ande är Han verksam i hela världen. Denna Guds mission får kyrkan vara med i och i det verk som Anden redan utför hittar kyrkan sin plats och form. Således blir det ett trinitarisk perspektiv och svaret på båda utmaningarna hamnar inom detta. Det är hela gudomens mission, alltså ingen överbetoning av Jesus, och kyrkan tar sin form utifrån Guds verk i världen och därav påtvingas inte en specifik variant.⁴² Styrkor med denna strömning, menar Fitch, är en kapacitet att leda kyrkor till kulturanpassning och in i djupare kontakt med sitt närområde. TMN hjälper kyrkan se hur Gud arbetar i omvärlden. Fitch menar dock att man inom det som är dess styrka även kan finna dess svaghet. Vid en intensiv fokusering på Andens verk i världen och betoningen av att placera kyrkan i detta forum, kan effekten lätt bli att tolkningsfiltret genom vilket man urskiljer vad Gud gör skiljs från Jesus. Detta innebär att det inte finns en bas i den lokala församlingen för utövning av denna urskiljning, buren av de praktiker som stabiliserar en sådan. TMN menar nämligen att vägen till urskiljning börjar genom att lyssna på omgivningen och dess historier, för att sedan kanalisera detta genom Bibeln vilket ger en bild av Guds verk.⁴³ Fitch ifrågasätter detta baserat på tanken att tolkningen då blir subjektiv. Hur vet man att denna urskiljning är i linje med Guds verk världen över eller genom historien? De historiska praktikerna är bärande för en trovärdig förståelse av vad Guds rike ser ut som i världen.⁴⁴

Enligt Fitch väljer ME samma utgångspunkt som TMN, nämligen *missio Dei*. Vad Gud gör i världen är prioriteringen för kyrkans formation. De väljer dock inte Anden som primärt fokus för detta, istället är Jesus, den inkarnerade, grunden för kyrkan. Liksom Honom, menar ME, att en individuell lärjungaträning är utgångspunkten för kyrkan. Fitch menar att Hirsch och Frost, företrädare för

⁴¹ Fitch 2016, 467-468.

⁴² Fitch 2016, 468.

⁴³ Fitch 2016, 469.

⁴⁴ Fitch 2016, 470.

denna linje, har ett välkänt citat: "missiology must precede ecclesiology and Christology must precede missiology." Tydligt blir alltså att mötet med den levande Jesus är startpunkten. Därifrån utgår missionen och först därefter kommer kyrkan som en effekt. ME menar således att gamla former måste lyftas av för att en ny erfarenhet av Jesus ska kunna uppnås. De bemöter alltså ecklesiocentrismen med en förnyad syn på Kristocentrism. Gud är aktiv i världen genom sin Ande, men Hans verk är förlöst genom vittnesbördet av de kristna som går fram i kraften av ett förnyat möte med den uppståndne Kristus.⁴⁵ Fitch visar att styrkan hos ME innefattar deras betoning på Jesus och inkarnationen. De förser Kristi kropp med en ny föreställning om hur de ska ta sig an en kontext, genom ett inkarnerande in i kulturen. Fitch påpekar dock att svagheten ligger i Kristocentrism, vilket betonar en individualism. Detta eftersom det personliga mötet med Jesus är vägen in i Guds uppdrag. Fitch menar att den enskilda efterföljelsen av Jesus betonas mer än den gemensamma. Dessutom kan denna personliga Jesus bli alltför präglad av den kontext man befinner sig i. Frågan är då om den bilden är fullständig och ifall den blir relevant i alla kulturer?⁴⁶

Den tredje gruppen, NAM, menar Fitch inleder sitt missionella närmande med hållningen att det har en negativ inverkan på kyrkan att vara indragen i det kulturella maktspelet. Fokus ligger på att påverka en plats, både inkarnerande och genom gemenskap. NAM står för en inkarnationscentrerad trinitarisk teologi, menar Fitch. Liksom ME, menar NAM att kyrkan är inkarnerande, att den förkroppsligas i samhället. Däremot menar NAM att detta sker genom kyrkan som helhet, inte genom enskilda kristna. Med detta, menar Fitch, följer en ecklesiologi som skiljer från de tidigare strömarna, samtidigt som den ändå medför båda deras styrkor.⁴⁷

Of course, Christ's presence can never be controlled. Rather, as Christians submit to his reign a social space can be opened (through the practices of the church) for Christ to become present and to manifest his Kingdom in the world. This reign can never be sequestered to the space of the church. Rather the church, through Christ's presence with the community, discerns where he is at work elsewhere.⁴⁸

Fitch menar att kyrkans förvaltande av inkarnationen sker bland annat genom den eukaristiska gemenskapen, tjänstegåvorna i funktion, försoning, umgänge med de fattiga, förkunnande av evangeliet. Detta, hävdar Fitch, gör Kristi närvaro verklig hos människor och leder dem till att överlåta sina

⁴⁵ Fitch 2016, 470-471.

⁴⁶ Fitch 2016, 471-472.

⁴⁷ Fitch 2016, 472-473.

⁴⁸ Fitch 2016, 473.

liv åt Honom.⁴⁹ Fitch lägger således fram att NAM står för en betoning av både ecklesiocentrism, där kyrkan är Guds vittne, och Kristocentrism, där Jesus är centrum för Guds inbringande av riket. Detta sker dock utan begränsning där Gud endast verkar genom kyrkan, eller en överbetoning av Kristus. Det är alltså viktigt att kyrkan kommer först i hur NAM närmar sig missionen och världen. Den blir tolkare av Guds verk, inte vice versa. Missionsgången blir således Gud-kyrkan-världen.⁵⁰

Dessa tre strömningar, och särskilt deras sätt att bemöta frågorna om ecklesiocentrism och Kristocentrism, kommer användas för att pröva mitt primärmaterial. Hur passar *Primal Fire* och *The Permanent Revolution* in i dessa strömningar och vilken av de tre är de förankrade i? Har de tendenser från flera av de identitetsfaktorer Fitch lyfter fram och hur bemöts de svagheter han betonar?

Efter att givit en bakgrundsbild av studiens ämnesområde är nästa steg att redovisa resultatet av närläsningen. Det presenteras i kommande kapitel där båda böckernas perspektiv lyfts fram.

⁴⁹ Fitch 2016, 473.

⁵⁰ Fitch 2016, 474.

Kapitel 3: Resultat

I detta kapitel redovisar jag närläsningen av *The Permanent Revolution* och *Primal Fire* i formen av en breddanalys. Det görs under de kategorier jag valt ut: *Ecklesiologisk definition*, *ecklesiologisk formation* och *från institution till rörelse*. Materialet distribueras i olika avsnitt under mer greppbara underrubriker. Jag presenterar på detta sätt böckernas syn på ledarskap och ecklesiologi. Fokuset ligger på hur ledarskap definieras, samt författarnas förhållningssätt till tjänstegåvor och kyrkans uppdrag. Dessa är områden som lyfts fram genom kapitlets olika kategorier.

3.1 Ecklesiologisk definition

I detta avsnitt ämnar jag lyfta fram böckernas syn på församlingens varande. Ledarskapets roll, vart och hur tolkning av Guds verk ska ske och perspektivet på kyrkan, är väsentliga faktorer för avgörandet hur författarna definierar församling.

3.1.1 Ledarskap och hierarki

Hirsch och Catchim väljer att bemöta frågan om ledarskapets roll utifrån deras grundtes, att kyrkan ska ha ett missionellt fokus. Inte nog med det, detta missionella fokus måste präglas av en missionellt utformad tjänst. Vägen till att uppnå detta är via återinförandet av de femfaldiga tjänstegåvorna. Detta utmanar nutidens kyrka vilken generellt präglas av den modell där endast herden och läraren lyfts fram. En sådan kyrka kan aldrig uppnå sin fulla potential och leva på det missionella vis den är kallad till. Vid tillfällen då de mer banbrytande tjänsterna, aposteln, profeten och evangelisten, får komma i funktion betonas också det uppdrag kyrkan faktiskt är ämnad för.⁵¹ Det är Hirschs och Catchims ingångsperspektiv i denna diskussion: På vilket sätt lever kyrkan bäst ut sitt uppdrag?

Synen på tjänstegåvorna varierar och med detta också apostelns roll. Hirsch och Catchim menar att inom det ecklesiologiska tänkandet är kyrkan kallad till tro och förtröstan på fullkomlighet och fullbordan. Det innebär att kyrkan har fått potentialen att fullständigt leva ut det uppdrag den blivit given. Om detta inte ses i verkligheten är det någonting som inte står rätt till, vilket innebär att praktik tvingas utvärderas och justeras till att bli en mer Jesus-liknande form.⁵² Hirsch och Catchim menar

⁵¹ Hirsch och Catchim 2012, 7.

⁵² Hirsch och Catchim 2012, 4.

att Efesierbrevet 4:1-16 har sin tyngdpunkt i församlingens praktik och således inte primärt är en ledarskapstext, ett sådant perspektiv påverkar läsningen av texten och tolkningen av tjänstegåvorna.⁵³ Det står alltså emot en elitistisk och hierarkisk tolkning av texten, där aposteln skulle vara den dominerande ledaren som alla ska följa. Vad som istället lyfts fram är som sagt den gemensamma praktiken av tjänstegåvorna, vilket de menar att kyrkan till mångt och mycket har försummat. Detta menar de är kärnan i den Paulinska ecklesiologin.⁵⁴

Eftersom Hirsch och Catchim menar att Efesierbrevet 4 är denna centrala punkt hos Paulus, innebär det att också ledarskapet präglas av alla gåvorna. Argumentet för det här är trefaldigt. Det första finns i de första sex verserna där Paulus etablerar grunden för enheten i tron. Det gör han genom att påvisa sju stycken ”en.” Genom detta visar Paulus bärighet gentemot sin apostoliska kallelse.⁵⁵ Vad det innebär blir tydligt längre fram. För det andra har tjänstegåvorna en kristologisk grund. Utifrån texten är det tydligt att det är Kristus som är källan till tjänstegåvorna, Han är givaren och Han portionerar ut dem efter sin vishet på det sätt Han anser bäst.⁵⁶ Det tredje argumentet handlar om mognandet i Kristus. Tjänstegåvorna bär i sitt varande en uppgift att gemensamt beskydda kyrkans lära samt att bygga enheten.⁵⁷

Hur menar då Hirsch och Catchim att tjänstegåvorna ska definiera ledarskapet? Nya testamentet visar på en apostolisk kyrka, vilken präglas av den apostoliska typologin. De argumenterar att kyrkan hamnat fel då ”pastor” blivit det generella språkbruket för ledare i kyrkan. I Nya testamentet används ordet ”pastor” endast en gång rörande människor i tjänst, det är också i denna vers i Efesierbrevet 4:11. Apostel däremot används över åttio gånger i Nya testamentet.⁵⁸ Denna apostoliska grund utgör en bas för deras definition i kombination med att alla är inkluderade i tjänstegåvorna och har tagit del av dessa, följden blir ett tydligt fokus för ledarskapet. Ledarens uppgift är att förlösa människor i de gåvor Gud har gett dem, att utrusta de heliga.⁵⁹ Varje person har en gåvouppsättning och det är en kallelse, detta gäller inte bara ledare. Var och en har fått en gåva och är kallade att fungera i och utveckla den. Vad Hirsch och Catchim betonar är dock att alla inte har en ledarkallelse. Ledarskap är

⁵³ Hirsch och Catchim 2012, 21.

⁵⁴ Hirsch och Catchim 2012, 5.

⁵⁵ Hirsch och Catchim 2012, 13.

⁵⁶ Hirsch och Catchim 2012, 14.

⁵⁷ Hirsch och Catchim 2012, 16.

⁵⁸ Hirsch och Catchim 2012, 100.

⁵⁹ Hirsch och Catchim 2012, 21.

en kallelse inom kallelsen. Vissa är begåvade i ledarskap och det hör nödvändigtvis inte samman med hur väl utvecklad tjänstegåvan är.⁶⁰

Varje tjänstegåva är nödvändig, hävdar Hirsch och Catchim, det krävs ett dynamiskt samarbete mellan gåvorna. I de fall då någon tjänst är frångådd de andra blir effekten av det problematisk. Denna tjänst kommer influera på ett obalanserat sätt och således skapa en negativ effekt i det långa loppet. På grund av detta argumenterar de emot den form av kyrka där en ledare dominerar, eftersom risken att obalansen sker är störst där. Utifrån detta resonemang föredras användandet av ett ledarskapsteam. Ett team av mångfald och enhet.⁶¹

Den ledarskapssyn som Cole framställer tar sin utgångspunkt i hans grundtes för boken, vilket också visar på hans ecklesiologiska ställningstagande. Han uttrycker det såhär:

The core thesis of this book is that God designed humanity in His image – that is, to reflect His beauty and glory on the earth. We *corrupted* it in the Garden, but God *preserved* it in Christ. And as we come into Christ, we get it back – not as a *possession* (as if it were all about *us*) but as a clearing away of the corruption and clutter so that God’s image may once again shine unrestrained through us all together as one in Him. He has planned for all human beings on the planet to reach their full God-given potential, fulfill their personal mission, and become complete in Christ.⁶²

Coles poäng är således att varje enskild person som är i Kristus har inom sig den fulla potentialen för Guds rike etablerat på jorden. Cole uttrycker som ingångsperspektiv för sitt skrivande att dessa gåvor som beskrivs i Efesierbrevet 4 inte endast är för ledare, de är givna till hela Kristi kropp.⁶³

Som beskrivits talar Cole om varje individs potential, han menar att kyrkan står inför en reformation. Nyckeln till förlösandet av detta ligger i ett återupptäckande av tjänstegåvorna. Han hävdar att i antågande är stora förändringar av förståelse av kyrka, ledarskap och mission. Gamla bibliska sanningar är vad som leder Guds folk in i denna nya tid för Guds rike och fler av dessa kommer uppenbaras under resans gång. Tjänstegåvornas funktion är ett tydligt exempel på detta då Cole menar att kyrkan i sjuttonhundra år har förbisett vikten av aposteln, profeten och evangelisten.⁶⁴

Nya testamentet och den tidiga kyrkan uppvisar, enligt Cole, ett ledarskap som inte var hierarkiskt. Det bestod av ledarskap vilket gavs på grund av andligt inflytande. Ett snarare naturligt skede av auktoritet givet till den som redan innehade andlig auktoritet. Detta var en grund för kyrkans fria

⁶⁰ Hirsch och Catchim 2012, 22.

⁶¹ Hirsch och Catchim 2012, 48-49.

⁶² Cole 2014, 11-12.

⁶³ Cole 2014, 12-13.

⁶⁴ Cole 2014, 32.

och snabba spridning under denna tidiga period. Med tiden tog dock kyrkan in allt mer av omvärldens sätt att utöva ledarskap, vilket var mer hierarkiskt. Runt dessa åtråvärda positioner som uppstod, framträdde också politik och begär. Det ledde till att beslutsfattning blev mer avskilt till vissa utvalda personer och således distanserades majoriteten av Guds folk. När en institution får ett egenvärde, förlorar det snart sitt riktiga syfte. Så fort makt, pengar, position och så vidare är involverat händer detta. Idag, påstår Cole, att detta synsätt är normerande i kyrkan att det ständigt förväntas någon form av hierarkiskt tänk. Så fungerar omvärlden, Cole lyfter dock fram Jesus ord: ”Men så ska det inte vara bland er” (Matt 20:26).⁶⁵⁶⁶

Men hur ska det då vara enligt Cole? Vad hans agenda vid diskussionen kring ledarskap är blir hursomhelst att ideligen återkomma till: den bild som Jesus ger. Coles ledarskapsteologi byggs utifrån Markusevangeliet kapitel 10. Jesus talar här om ledarskap och Han bemöter omvärldens hierarkiska synsätt där ledare söker position. Nyckelverserna blir 42-43:

Ni vet att de som anses vara folkens ledare uppträder som herrar över dem och folkens stormän härskar över dem. Men så är det inte hos er, utan den som vill vara störst bland er ska vara de andras tjänare (Mark 10:42-43).

Detta budskapet, menar Cole, är tvunget att vara grunden för all tolkning av vad Nya testamentet säger om ledarskap. Det finns tre skäl till detta. För det första är det ett klart och tydligt ord från Jesus själv om hur Han menar att det ska vara i Hans rike. Han är huvudet av kyrkan och därmed är det Hans ord som avgör. För det andra upprepas budskapet vid flertalet tillfällen i evangelierna, Jesus själv använder detta uttalande flera gånger. Utöver detta är innebörden av vad Jesus faktiskt säger tydligt. Det öppnar inte för någon feltolkning, till skillnad från andra ledarskapstexter i nya testamentet. Trots denna tydlighet och enkelhet som här uppvisats, påstår Cole att detta varit ett budskap som genom tiden ofta utsatts för undanskaffning. Vanligt förekommande är hävdandet att ledaren i en auktoritär position ska agera tjänande. Jesus sa emellertid aldrig att det inom kyrkan skulle vara tjänande ledare, Han kallade sina efterföljare att vara tjänare. Cole argumenterar att detta visar på ett paradigmskifte vilket leder till uppochner rike där ingen är över någon annan. Vad gäller ledarskap ska kyrkan inte strukturera sig som omvärlden gör, det finns ett huvud och det är Kristus.⁶⁷ Guds rike kommer till sin natur alltid att vara i opposition mot den här världens kultur. Det är två världar vilka

⁶⁵ SFB98 används om inget annat anges.

⁶⁶ Cole 2014, 33-34.

⁶⁷ Cole 2014, 34-35.

är oförenliga. Trots detta försöker Guds folk konstant blanda dem.⁶⁸ Ett förminskande av människor sker gärna i hierarkiskt utformande. I Nya testamentet talas om andlig karaktär som grunden för auktoritet, inte vilken position som innehas, menar Cole. Karaktären är heller inte vägen till auktoritetsposition, utan den innebär auktoritet i sig själv.⁶⁹

Cole diskuterar begreppen ”äldste” och ”diakon.” Dessa har generellt sett placerats in i det episkopala trefaldiga systemet. Cole hävdar att det är en felläsning och anledningen är att Nya testamentet lästs med felaktigt perspektiv, det världsliga hierarkiska. Utan hierarki får äldste inte nödvändigtvis betoningen av en position över de andra, det handlar snarare om att stå med övriga och hålla ett vakande öga för deras skull. Äldste, påstår Cole, kan influera andra utan någon position. Om kyrkan är den andliga familjen liknas utifrån detta den äldste vid fadern eller en mentor. Auktoriteten grundas i Andens frukter, inte Andens gåvor. Således grundas det på karaktär. Det handlar om att modellera och att se över, inte se ner på.⁷⁰

Vad gäller diakonen menar Cole att kyrkan har förlorat uppfattningen om kraften i innebörden av denne. Det hierarkiska tänkandet leder till bilden av diakonen som underhuggaren till äldste, den vilken utför praktiska sysslor. Anledningen till detta är att kyrkan förvandlats till ett lärosäte, där den som kan undervisa står i centrum. Detta är en av kvalifikationerna som uttrycks om äldste men inte om diakonen. Cole argumenterar emellertid för att fokus inte bör vara på diakonens oförmåga att undervisa, utan på vad en diakon är. En diakon är uppfyllandet av en tjänstegåva, en som utrustar andra till tjänst. Alltså blir slutsatsen att diakonen är ett bredare begrepp. En diakon kan mycket väl undervisa, men det är inte nödvändigtvis dennes uppgift. Att vara diakon är att vara tjänare, det är samma ord som Jesus använder i Markusevangeliet 10:41-43.⁷¹

Utifrån detta förstås Coles försök att placera Jesus i centrum och att ha Honom som filter för all tolkning. Tjänstegåvorna är hans ideal för församlingen och han benämner dem Jesusgåvorna. De är gåvor från Jesus och Jesus är början och slutet på allt de troende gör. Bibeln beskriver kyrkan som Kristi kropp och det innebär att vara Kristus på jorden.⁷² Jesus uppfyllde fullt ut alla de fem rollerna

⁶⁸ Cole 2014, 37.

⁶⁹ Cole 2014, 38.

⁷⁰ Cole 2014, 39-40.

⁷¹ Cole 2014, 43-45.

⁷² Cole 2014, 27.

bland tjänstegåvorna, ju mer de fungerar tillsammans desto större och tydligare blir vår bild av Honom.⁷³ Som beskrivits tidigare, finns hela fullheten av Guds rike i var och en som tar emot evangeliet. Ledarskapets uppgift blir således, enligt Cole, att lyfta fram och förlösa det som redan finns inom varje person snarare än att ge dem något. Cole menar att skiljandet mellan tjänstefolk och lekmän i kyrkan är en attack från Satan.⁷⁴ Även om fullheten av Guds rika finns nedlagt i var och en innebär inte det att de är ledare. Eller snarare, att de är den tjänstegåva de fungerar i. En person som fungerar i den profetiska gåvan är därmed inte profet. Profet är endast den som mognat till den grad att hon utrustar andra i det profetiska.

Vad Cole anser vara ledarskap är således: Inte hierarkiska positioner, det handlar om andligt inflytande. ”Too often in the church, we get hung up on leadership as a formal role, office, or position, instead of seeing the word *leader* in its simplest form, as ‘one who goes ahead of’ or ‘goes first’ so others can follow.”⁷⁵

3.1.2 Inkarnationsteologi

Som beskrivits menar Hirsch och Catchim att Efesierbrevet 4 är en text om tjänst för hela Kristi kropp och handlar huvudsakligen inte om ledarskap. Detta argumenteras utifrån vers 7, ”men åt var och en av oss gavs nåden”. Här finns det grekiska ordet *hekasto*, vilket betyder ”till varje person”. Hirsch och Catchim menar att nåden hänvisar till gåvorna i vers 11. Således har alla fått del av tjänstegåvorna.⁷⁶ Människan är aldrig endimensionell, inom var och en ryms fullheten av hela Kristus tjänst. Där finns potentialen till förvandling av den här världen. Med den grunden lagd menar de dock att detta tar sig uttryck i att alla har en primär gåva och att gåvorna yttrar sig i olika nivåer. Hela tjänstegåvospektrumet finns där, men mycket kan ligga dolt. Det är varje lärjunges uppgift att träna sig inom dessa olika områden. Vad som är basgåvan är dock en del av en individs personlighet till större grad och påverkar denne. Utifrån detta kommer man att ha större inflytande och det är baserat på detta som de kommer presenteras.⁷⁷ Hirsch och Catchim lyfter fram den överbetoning det varit på herdegåvan och lärargåvan vilket resulterat i att behandlandet av dessa i litteratur också varit omfattande.

⁷³ Cole 2014, 18.

⁷⁴ Cole 2014, 74.

⁷⁵ Cole 2014, 85.

⁷⁶ Hirsch och Catchim 2012, 21.

⁷⁷ Hirsch och Catchim 2012, 83.

Därmed väljer de att endast beröra dessa gåvor förhållandevis grundläggande för att ge sitt perspektiv på dem, de gör dock ingen djupgående analys.⁷⁸

Hirsch och Catchim beskriver tjänstegåvorna såhär:

- Apostel: Utsänd, väktare av kärnvärderingar, missionell, pionjär, ”glocal”
- Profet: Väktare av förbundet, ifrågasätter nuvarande standard, Gudorienterad
- Evangelist: Rekryterare, attraktionell, relationell, förmedlare av evangelium
- Herde: Kärleksfull, beskyddare, förvaltare, gemenskapsinriktad
- Lärare: Förmedlare av vishet och kunskap, förnyare av världsbild

Apostello betyder just ”utsänd”. Hirsch och Catchim hävdar att aposteln har förmedlats den övergripande kraften, vilket för med sig uppdraget i att sprida kristenheten i stort. Det här handlar om mission och församlingsplantering.⁷⁹ Detta i samband med vakandet om kyrkans DNA bidrar till en funktion av utvecklingen och underhållandet av ett fungerande hälsosystem, ett mobiliserande för rörelsetänk och stor påverkan. Hirsch och Catchim menar även att aposteln är kallad att upprätthålla glocal. Glocal innebär att leva och fungera på ett sätt där det globala och lokala kombineras tydligt.

⁷⁸ Hirsch och Catchim 2012, 42-43.

⁷⁹ Hirsch och Catchim 2012, 8.

Aposteln är en risktagare och därmed skönjs generellt i apostoliska rörelser den transformativa effekten denne för med sig.⁸⁰

Profetens kallelse, menar Hirsch och Catchim, innebär primärt att hålla Kristi kropp i lydnad gentemot Gud. Profeten är väktare av förbundet mellan församlingen och Gud.⁸¹ Alltså är dess uppgift att kalla till gemenskap med Honom och till den standard som detta för med sig. Resultatet av den profetiska tjänsten är att föra världen emot ett gudomligt fokus. Det kan tyckas att profeter har ett futuristiskt perspektiv, men det verkliga förhållningssättet är att kalla fram vad de ser i framtiden redan här och nu.⁸² Det finns två frågor som definierar den profetiska gåvan: Vem är Gud? och vad kräver Gud av oss i den här specifika situationen? Genom detta identifierar profeten gap mellan Guds verklighet och vår verklighet. Detta är den viktigaste funktionen för den profetiska tjänsten, menar Hirsch och Catchim, att visa på detta gap och mana Guds folk att minska dess storlek.⁸³ Viktigt är dock att denna roll inte enbart handlar om att kritisera, det är snarare primärt om att ingjuta kraft. Efter omvändelse visar profeten kyrkan till evigt förnyande och styrkande möten med levande Gud.⁸⁴

Hirsch och Catchim lyfter fram evangelisten som rekryteraren till uppdraget. Det är personen som människor attraheras av och vill vara med, denne drar med nya människor till församlingen som sedan kan ansluta till missionen.⁸⁵ Denna gåva visar sig tydligt på tre sätt. Det första är att evangelisten är en förvärvare av nya människor till uppdraget. Detta är den mest uppenbara biten i dennes tjänst och således är evangelisten ett ombud för omvändelse. För det andra är hon en social förbindare. Det finns en kapacitet nedlagd i dessa människor att knyta an till människor och bygga broar individer emellan. Till slut är hon tydligt en delare av goda nyheter.⁸⁶ Evangelisten är duktig på att bemöta människor, när det kommer till att få människor att känna sig delaktiga är det dock snarare herdens område och evangelisten kommer till korta.⁸⁷

⁸⁰ Hirsch och Catchim 2012, 29.

⁸¹ Hirsch och Catchim 2012, 8.

⁸² Hirsch och Catchim 2012, 29.

⁸³ Hirsch och Catchim 2012, 30-31.

⁸⁴ Hirsch och Catchim 2012, 32.

⁸⁵ Hirsch och Catchim 2012, 8.

⁸⁶ Hirsch och Catchim 2012, 35-36.

⁸⁷ Hirsch och Catchim 2012, 42.

Enligt Hirsch och Catchim bygger herden en kärleksfull kultur, hon frambringar en andlig utveckling inom detta och bibehåller ett gemensamt välmående.⁸⁸ Herden drivs av instinkten att beskydda och bygga upp gemenskapen. Effekten kan bli att konflikt och risktagande undviks och således bromsas utveckling. Herdeterminologin känns igen ifrån Gamla testamentet där den används om både präster och kungar, men även om Gud själv då Han är Israels Herde. Detta innebär att det finns ett stort register för att tolka denna funktion. I Nya testamentet förekommer ordet vid arton tillfällen, men endast en gång i samband med de troendes tjänst. De övriga sammanhangen relaterar till Jesus själv. Skillnaden mot aposteln, profeten och evangelisten, där en ny förståelse behöver byggas upp, behövs det snarare först rivas ned en del av den förståelse som funnits vad gäller herdens roll.⁸⁹ Herdens funktion i den missionella församlingen är att värna om en hälsosam miljö, skapa en grogrund för människor, i relation till de andra gåvorna. Särskilt behövs de mer utåtriktade gåvornas bidrag, som apostel och evangelist.⁹⁰

Läraren förmedlar vishet och kunskap, menar Hirsch och Catchim. Dennes uppdrag är i mångt och mycket att bistå med invecklad och omfattande förståelse och uppenbarelse.⁹¹ Läraren har i väst fått en felbetonad roll, detta utifrån det hellenistiska inflytandet istället för Bibelns hebreiska världsbild. Den hebreiska världsbilden innebär att själva idéerna i sig inte är det viktigaste, utan livet är det avgörande och det är där läraren finns, i livet med fokus på lydnad kring livsrelevanta frågor.⁹² En lärare i biblisk bemärkelse har sitt liv som dennes primära budskap, därmed talar hon med auktoriteten av en som lever vad hon talar.⁹³ Lärarens uppgift blir alltså att hjälpa människor förstå hur Gud vill att de ska se världen.⁹⁴ Lärarfunktionen är oersättlig och måste finnas, dock ska den inte vara kärnan i kyrkan vilket allt annat kretsar kring. Det var aldrig Jesus intention att denna tjänst skulle få så mycket fokus och det var därför den nämndes sist i Efesierbrevet 4:11.⁹⁵

Liksom Hirsch och Catchim, argumenterar Cole, att grunden för alla fem gåvorna finns nedlagda i varje person. Var och ens personlighet, erfarenheter och förvaltande påverkar utvecklingen av dessa, men det är troligt att två eller eventuellt tre blir tydliga i en person under en livstid. Utifrån

⁸⁸ Hirsch och Catchim 2012, 8.

⁸⁹ Hirsch och Catchim 2012, 43-44.

⁹⁰ Hirsch och Catchim 2012, 45.

⁹¹ Hirsch och Catchim 2012, 8.

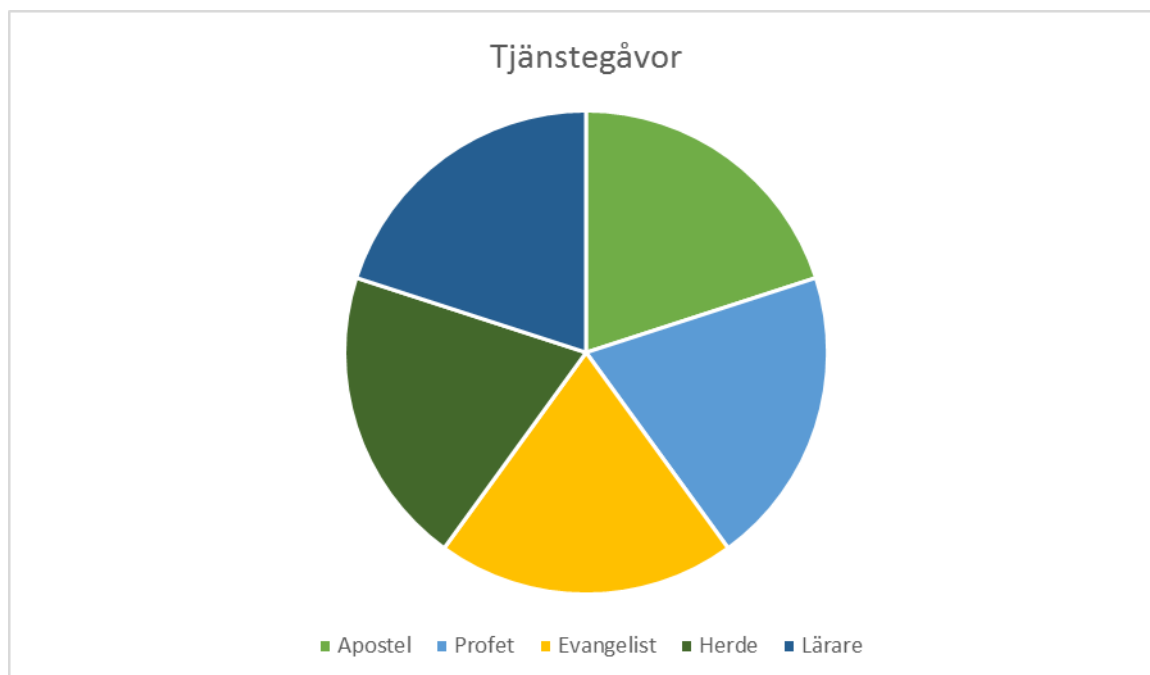
⁹² Hirsch och Catchim 2012, 45-46.

⁹³ Hirsch och Catchim 2012, 47.

⁹⁴ Hirsch och Catchim 2012, 46.

⁹⁵ Hirsch och Catchim 2012, 47-48.

detta är varje individ unik och gåvorna tar sig därmed uttryck på olika sätt beroende på person och gåvouppsättning.⁹⁶ Det innebär att det inte finns två medlemmar i Kristi kropp som är likadana och effekten är således att alla väldigt konkret har något viktigt att bidra med, något ingen annan har.⁹⁷

Cole beskriver tjänstegåvorna såhär:

- Apostel: Utsänd, väktare av DNA, grundläggare, arkitekt, planterare av evangelium, förälder
- Profet: Budbärare, sanningssägare, väktare av rättfärdighet, förmedlare av andlig insikt
- Evangelist: Rekryterare, bygger på addition, auktoritet utifrån evangeliet
- Herde: Uppoffrande, beskyddare, förvaltare, gemenskapsinriktad, utrustande, lagspelare
- Lärare: Stimulerar tillväxten av förståelse, elev, mentor, väktare av läran

Cole menar att det finns en skev bild av vilket som är kyrkans uppdrag och vad som är ledarskapets roll. Detta skönjs genom att ledare inom kyrkan kallas för pastor och att detta grekiska ord används en gång i Nya testamentet, medan apostel används vid nästintill åttio tillfällen. Denna betoning vittnar om vad som ska präglade kyrkans DNA. Det grekiska ordet, *apostolos*, betyder en utsänd.⁹⁸ En viktig funktion för aposteln, betonar Cole, är att vara väktare av kyrkans DNA.⁹⁹ ”The apostolic

⁹⁶ Cole 2014, 133.

⁹⁷ Cole 2014, 134.

⁹⁸ Cole 2014, 139.

⁹⁹ Cole 2014, 147.

calling – and everything that the church is to become – is born simply and profoundly from the DNA of the gospel.”¹⁰⁰ Då aposteln är den utsände, samt värnar om dess DNA, är hon en bild av kyrkans faktiska riktning. Aposteln har ett tydligt missionsfokus. Latinets ord för apostel är vad som givit ordet missionär. Det går inte att separera aposteln från vad som faktiskt är dennes uppdrag, att vara sänd. Med det kommer uppdraget att plantera församlingar.¹⁰¹ Aposteln är generellt sätt en av de första på plats, det innebär att denne också har blivit utrustad med en förmåga att urskilja, utrusta och förlösa ledare inom övriga tjänstegåvospektrum.¹⁰² Aposteln fungerar som arkitekt och etablerar grunden på vilken andra sedan kan bygga. Vad som designas då är multiplicerande metoder, detta får effekten multiplicerande rörelser. I 1 Korintierbrevet 3:10 beskriver Paulus sig själv som en mästarebyggare. Detta skapande drag innebär att aposteln både kan skapa och uppskatta metoder vilka är enkla, men också storslagna. Det handlar om att multiplicera lärjungar, ledare och kyrkor.¹⁰³

När Cole lyfter frågan om olika typer av apostlar så menar han att gåvan givetvis tar sig många olika uttryck, men vad som lyfts fram är dock indikatorer och han tycker sig se mycket användning av benämning apostel därför att människor vill vara en sådan. En enkel urskiljning är emellertid att ställa frågan om sändning. Frågan om Paulinsk och Petrinsk apostel är vanlig. Vissa tolkar det som att Petrinska apostlar är kallade till kyrkan för förnyelse. Cole menar dock att vi inte ska vara alltför snabba att omtolka judarna till kyrkan. Och faktum är att den apostel som inte beger sig någonstans i mission är förmodligen inte någon apostel.¹⁰⁴

Cole hävdar att profeten är präglad av en passion för Gud och Hans vilja. Detta leder ofta till att hon, i någon mening, avskiljer sig ifrån världen för att på så vis kunna predika omvändelsens budskap med desto större inverkan. Hon hör och talar Guds ord på ett sätt som andra inte gör och i samband med mognaden lär hon sig också utrusta andra att urskilja Guds röst.¹⁰⁵ Skillnaden mellan de nytestamentliga profeterna och de som verkade i Gamla testamentet är villkoren. Inom det nya förbundet har alla troende tillgång till Guds röst och således är profeten inte ensamt ansvarig för budskapets korrekthet, såsom det var under det gamla förbundet. Därmed är församlingen förpliktigad att pröva det profetiska ordet i Nya testamentets tid. En profet behöver växa i sin gåva och därmed

¹⁰⁰ Cole 2014, 148.

¹⁰¹ Cole 2014, 139-140.

¹⁰² Cole 2014, 141-142.

¹⁰³ Cole 2014, 143-144.

¹⁰⁴ Cole 2014, 155.

¹⁰⁵ Cole 2014, 160.

finns också utrymme att inte göra allting precis korrekt.¹⁰⁶ Funktionen som budbärare behövs för tillrättavisning och hänvisning mot det högre perspektivet, vilket övriga tenderar att släppa i sina andra fokus. Profeten visar om och om igen på Gud, Hans vilja för kyrkan och det behov som finns av att höra denna vilja i kroppen.¹⁰⁷ Utöver detta väljer Cole benämningen ”sanningssägare” för profeten, vilket innefattar dennes kärlek för världen. Profeten får uppleva vad Gud upplever gentemot världen. Här citeras Hirsch och Catchim: ”The prophet’s intimate connection with God and His concerns will almost always cause him or her to experience the divine pathos, or the suffering of God as He experiences the world. They feel God’s intense pain, His longing, and His anger, and because of this, they tend to be passionate and spiritual people.” Därmed är profeten vanligen inriktad på heligheten i kyrkan. Utan att bära budskapet skulle de inte kunna förmedla det. Detta kan dock göra profeterna relativt svartvita i sitt förhållningssätt vilket också kan leda till att de fördrivs eftersom de utmanar det som inte lever upp till Guds standard. I samband med detta blir profeten en beskyddare av rättfärdigheten och således en beskyddare av förbundet. Hon slåss för Guds hjärta, vilket profeten känner väldigt intimt.¹⁰⁸ Gud uppenbarar för sina profeter vad som ska komma. Mogna profeter kan manövrera i denna viktiga faktor av den profetiska gåvouppsättningen, att urskilja i det futuristiska. Genom detta kan kyrkan positionera sig för det som ska hända.¹⁰⁹

Cole hävdar att evangelisten är kallad att söka upp situationer att dela evangeliet, och sådana som mognat kommer leda andra att göra detsamma. Ordet evangelist kommer ursprungligen från grekiskans *euangelistes*, vilket betyder ”bärare av goda nyheter”. Evangelisten har två huvudsakliga drivkrafter: En kärlek för Jesus och en kärlek för människor.¹¹⁰ För kyrkans uppdrag i världen är evangelisten den som ger dess första intryck, de är relationella och de är rekryterarna till byggandet av kyrkan. De bygger genom addition snarare än multiplikation.¹¹¹ En evangelists uppdrag är alltså inte huvudsakligen att leda människor till Kristus, det handlar snarare om att utrusta kyrkan till att

¹⁰⁶ Cole 2014, 161-162.

¹⁰⁷ Cole 2014, 163-164.

¹⁰⁸ Cole 2014, 164-165.

¹⁰⁹ Cole 2014, 166-168.

¹¹⁰ Cole 2014, 177.

¹¹¹ Cole 2014, 179-180.

evangelisera och nå de förlorade.¹¹² Den Helige Ande är den store evangelisten, Han bekräftar budskapet evangelisten förmedlar och Han leder människor. Det är Han som öppnar människors hjärtan för att kunna ta emot evangeliet.¹¹³

Vid presentationen av herden använder Cole ingångsperspektivet herden som den som offerar sig för flocken. Detta tar sig uttryck genom att hon beskyddar och tar hand om flocken, styrker de svaga och söker upp de försvunna, de hjälper också fåren att mogna. Det visar alltså på en stor trygghetsfaktor samt ett tydligt relationellt fokus.¹¹⁴ Att herden hjälper fåren till mognad innebär inte att hon matar dem, hon för dem till gröna ängar och till vatten (Ps 23:1-3). Där kan de äta själva. Cole visar på att herden, framför alla de andra, är en lagbyggare, en som drar fram styrkor ur andra.¹¹⁵ En exceptionell herde kan betjäna som mest ethundrafemtio personer för att bibehålla den relationella dimensionen av tjänsten. Det innebär att herdetjänsten är en gåva som behövs till stor grad i församlingarna. Cole hävdar att kyrkan behöver flest herdar av alla de fem tjänstegåvorna.¹¹⁶

Lärarfunktionen i församlingen aktiverar en tilltagande växt av förståelse och applicerande av sanning, menar Cole. En lärare är mogen att utrusta andra att också göra detta.¹¹⁷ Grunden för läraren är dennes förtröstan till, och vänskap med, Guds ord. Detta leder henne till uppgifter som avslöjandet av falska läror, vilket kommer utifrån hennes förståelse av Skriften. Viktigt är också att läraren är en student, det är hennes utgångspunkt för att sedan kunna lära ut det vilket uppenbarats för henne.¹¹⁸ Cole menar att när läraren fungerar i sin roll framifrån ett klassrum uppfyller denne endast maximalt femtio procent av sin lärarkapacitet. En sann lärare bör utöva mer enskilt mentorskap. Det som faktiskt är lärarens uppgift är att skapa en kultur där människor lever och vet gudomlig sanning. Slutsatsen för Cole blir att kyrkan inte behöver särskilt många lärare.¹¹⁹

¹¹² Cole 2014, 181.

¹¹³ Cole 2014, 185-186.

¹¹⁴ Cole 2014, 192.

¹¹⁵ Cole 2014, 194.

¹¹⁶ Cole 2014, 195.

¹¹⁷ Cole 2014, 200.

¹¹⁸ Cole 2014, 201.

¹¹⁹ Cole 2014, 205.

3.1.3 Missionell samverkan

Bland tjänstegåvorna finns en mångfald och variation, men för samspelet mellan dem är Efesierbrevet 4 intressant menar Hirsch och Catchim. De påpekar att vad som uppenbaras här är en "elegant solution." Det finns en symmetri gåvorna emellan som speglar Jesus egen tjänst. Detta blir särskilt tydligt när den jämförs med den, inte eleganta, tvåfaldiga tjänsten av herden och läraren.

Utifrån detta menar författarna att det är dags att agera smart. De tänker sig att varje gåva innehar en viss typ av intelligens, vad det bär med sig har till mångt och mycket beskrivits ovan. Denna intelligens är inte primärt intellektuell, även om den dimensionen finns med. Det innebär emotionell intelligens, vilket är en persons förmåga att känna, utvärdera och hantera sina känslor. Hirsch och Catchim påstår att varje tjänstegåva för med sig sin intelligens vilket är ovärderligt för kyrkans välfärd och uppdrag. Tillsammans skapar de den symmetri Efesierbrevet talar om.¹²⁰

De olika tjänsterna har sin karaktär och intelligens att bidra med. Detta bildar en andlig kraft när de förs samman och skapar en gemensam intelligens i Kristi kropp. Vid en närmare blick av detta systemiska samarbete är det uppenbart att kroppen skadas om någon av dem saknas. Tydligt är att det uppstår en dysfunktion om det endast är en tjänst i primär funktion. Därför förespråkar, som sagt, Hirsch och Catchim ett blandat ledarteam av olika tjänster.¹²¹

För att föreställa denna dynamik emellan fem tjänstegåvor som kompletterar varandra hänvisar Cole till paradiset, till lustgården och Adam, den första människan. I honom planterades frön av Guds avbild, dessa berövades till stor del i och med syndafallet men bevarades i Jesus och har getts tillbaka till kyrkan. Först och främst gjordes Adam till "*Master architect of a beautiful and fruitbearing garden.*" Människan var skapad att skapa. Gud har gett mänskligheten förvaltarskap att utforska, utveckla och inta. Det här är det apostoliska i Adam. För det andra skapades han att skydda mot det onda i världen. Rollen är alltså att stå upp för det goda och driva bort det onda. Här skönjs den profetiska kallelsen. Den tredje delen är att Adam och Eva gavs i uppgift att ge vidare de goda nyheterna. De beordrades att vara fruktsamma, föröka sig och uppfylla jorden. Det innebär mer än bara befolka en plats, det innebär att bli fler i Hans rike. Detta är en uppmaning i den evangelistiska kallelsen. För det fjärde skulle Adam och Eva vara ärliga, sårbara och öppna. Detta visar på att leva i och skapa den typ av kultur vilken herden för med sig. Sist uppmanas de att vara utredare som studerar, katalogiserar och njuter av skapelsen. Adam gavs i uppgift att namnge alla djur, detta innebar i denna kultur att

¹²⁰ Hirsch och Catchim 2012, 27-28.

¹²¹ Hirsch och Catchim 2012, 48-49.

man är ansvarig för dem och att förse för dem. Cole hävdar inte att detta ger en fullständig bild av tjänstegåvorna, men det faktum att de kan skönjas här vittnar om dess vikt. Hur tjänstegåvorna återspeglas visar på hur människorna är skapade i Guds avbild.¹²²

Hur ska då tjänstegåvorna fungera tillsammans och komplettera varandra när de inte uttrycks i en och samma person? Cole betonar här att fokus måste vara utanför individen själv, det ska inte vara på ens egen gåva. Varje person har blivit given den fulla potentialen till fullständig ecclesia, helheten av Kristus, men primärt har detta blivit givet till församlingen. Kyrkan är bärare av Kristi fullhet och således handlar det om Jesus och hur Hans kropp får visa på Honom, framförallt kollektivt men även individuellt.¹²³

Sammanfattningsvis presentera Hirsch och Catchim en syn där teamledarskap föredras, ett dynamiskt sådant som kan komplettera varandra och inte överbetonar någon tjänstegåva utan snarare låter alla finnas med och berika. De talar om synergieffekt. De menar dock att ledarskap är en särskild kallelse och det är en sådan inom kallelsen till en tjänstegåva.

Cole belyser att ledarskapet ska tolkas utifrån perspektivet tjänare. En ledare avskiljs inte för tjänst utan den auktoritet ledaren besitter är grundad på andligt inflytande och inget annat, det är egentligen all auktoritet ledaren behöver. Cole kritiserar allt hierarkiskt tänkande och menar att det är av den här världen, inte Guds rike.

Böckerna har en gemensam syn på att varje person innehar tjänstegåvorna och däri fullheten av detta. Gåvorna präglas dock av personlighet och erfarenheter och därmed är varje människa unik. Olika gåvor framträder olika mycket hos olika individer. De är emellertid överens om att varje person bär potentialen till fullständig ecclesia.

Efter att ha sammanställt böckernas perspektiv på dessa områden leder det fram till nästa område jag ämnar belysa, nämligen ecklesiologisk formation.

3.2 Ecklesiologisk formation

I detta avsnitt är målsättningen att belysa vad som sägs om Kristi kropps uppdrag. Jag kommer belysa hur böckerna menar att det uppdrag Jesus givit församlingen bäst ska uppnås och på vilket sätt Guds folk ska organisera sig. Vad är bärande och viktigt för deras tänk?

¹²² Cole 2014, 4-9.

¹²³ Cole 2014, 17.

3.2.1 Ordning

När Hirsch och Catchim talar om tjänstegåvorna så är det i tänket av församling, de menar att kyrkan är skapt för mission och dess funktion är att vara apostolisk. Den ska vara en rörelse, inte en institution. Det är detta aposteln bidrar med, men hur ser det ut och hur byggs detta upp?

Aposteln listas först i de gåvolistor som finns i Nya testamentet därför att hon är grundläggaren och skapar en plattform för de andra gåvorna att fungera utifrån. Det syns till exempel även när aposteln nämns före profeten i Efesierbrevet 2:20 där de omtalas som församlingens grund. Den apostoliska tjänsten är på ett särskilt sätt sammanknuten med helheten av tjänstegåvorna. Även om alla tjänstegåvorna är vitalt viktiga för en rörelses fortlevnad och framfart är aposteln katalysatorn. En rörelse kan inte vara multiplicerande om den inte kommer ur den apostoliska grunden.¹²⁴ Aposteln skapar en plattform för de andra och detta blir utvecklingsmönstret för ordningen av tjänstegåvorna. Varje gåva öppnar för att nästa ska fungera i sin rätta funktion. Aposteln etablerar grunden för alla, profeten kommer in i detta och ger riktning för aposteln, men tydligt är också att profeten riktar fokus emot Gud. Det gör att evangelisten har djup och helhet i sin tjänst, det blir det fulla evangeliet. Evangelisten som sedan för med sig nya människor bidrar med troende till herden som denne kan ta hand om och lärjungaträna. I den atmosfär herden skapar föds en längtan av djupare förståelse av vem man är i Kristus och vad det Kristna livet innebär, det är lärarens funktion. På detta sätt finns ett flöde, en utveckling och ett beroende bland tjänstegåvorna, som i dess ordning grundar sig i det apostoliska, menar Hirsch och Catchim.¹²⁵

Cole menar att tjänstegåvornas organisation är uppbyggd på det sätt att de berikar olika faser i utvecklingen av ecclesia. De tar sig uttryck på olika sätt och de arbetar tillsammans. Cole beskriver gåvorna som två grupper: ”The Start and Go Team” och ”The Stay and Grow Team.” Det första består av aposteln och profeten, och det andra av evangelisten, herden och läraren. Anledningen till detta är att aposteln och profeten är grundläggarna och de som ska vara först på plats. De stannar vanligtvis inte så länge på en samma plats. Därmed är det viktigt att det på denna plats har lagts den apostoliska grunden. Detta för att byggarna sedan kan utföra sitt verk genomsyrat av ett missionsinriktat tänk, en grund som ger ecclesia dess rätta DNA. Dessa arbetare är evangelisten, herden och läraren. De har en större tendens att bli kvar under en längre period på samma ställe.¹²⁶ I samband med detta kan

¹²⁴ Hirsch och Catchim 2012, 114.

¹²⁵ Hirsch och Catchim 2012, 115.

¹²⁶ Cole 2014, 134.

frågan ställas om evangelisten verkligen hör till byggarna? Cole menar att denne kan ses som en bro emellan de båda på grund av sina färdigheter, men dess primära uppgift är att bidra till den etablerade kyrkan snarare än att starta nytt. Därmed placeras evangelisten inte bland grundläggarna.¹²⁷

Utifrån detta visar Cole på en kronologisk ordning för de fem tjänstegåvorna ifrån 1 Korintierbrevet 12:28, där Paulus skriver ”Gud har i sin församling för det första satt några till apostlar, för det andra några till profeter, för det tredje några till lärare...” Detta visar på vikten av att ha vissa byggstenar på plats innan nästa skikt läggs på. När aposteln influerar säger människorna ”Jag kan göra det här.” När profeten utrustar kyrkan säger de ”Jag kan höra Gud.” Dessa två arbetar tillsammans för att etablera en stabil grund för rörelsen. Detta utifrån att när människor hör Gud och gör vad Han säger förlöses rörelse. Cole hävdar att vid tillfällen då grunden försöks byggas på exempelvis en evangelistisk grund istället för apostolisk och profetisk blir följden att den multiplicerande faktorn uteblir. När grunden läggs korrekt och gåvorna kommer i rätt följd blomstrar alla och resultatet blir en sund och blomstrande rörelse, menar Cole.¹²⁸

3.2.2 Centrala värdeord

Gällande Hirsch och Catchim har det gjorts klart att en rörelse måste byggas på en apostolisk grund, men vad består då detta av och vad är ett apostoliskt DNA? De menar att apostolisk primärt inte innebär organisation, utan förvalterskap och spridare av evangeliet, grundkonceptet av kristen tro. Det handlar om att leva i den mission Gud givit kyrkan, det uppdrag Han anförtrott åt sitt folk. Att leva i relation med *missio Dei*, den sändande Guden. Detta innefattar att bryta ny mark, inta nya områden och förnya det som blivit förlegat. Kallelsen som kristna är alltså att leva utifrån relationen med *missio Dei* och bära detta budskap in i alla områden av livet. Detta är apostoliskt DNA.¹²⁹

Inom den apostoliska tjänsten finns olika dimensioner och Hirsch och Catchim lyfter skillnaden mellan Paulus och Petrus i deras utövande av apostlaskap. Paulus är pionjären som breder ut kyrkans mission och grundar nya kyrkor och rörelser, han arbetar tvärkulturellt. Det är den paulinska aposteln som etablerar grunden för rörelser, han sår frön och låter det växa. Petrus inriktar sig på kyrkan, han förnyar och vitaliserar det som redan existerar. Aposteln med en petrinsk inriktning återkallar kyrkan till dess sanna DNA.¹³⁰ Detta kärn-DNA som det återkommande talas om innebär att missionen, uppdraget, har en kyrka, inte tvärtom. Missionens natur är fast grundat i Guds natur, det är Hans mission,

¹²⁷ Cole 2014, 183.

¹²⁸ Cole 2014, 247-248.

¹²⁹ Hirsch och Catchim 2012, 144-145.

¹³⁰ Hirsch och Catchim 2012, 146-147.

Hans uppdrag och Hans kyrka. Som Guds folk är uppgiften att urskilja vad Gud gör och förena sig med detta, på så vis har inte kyrkan en mission utan missionen har en kyrka. Detta hjälper till att förstå *missio Dei*. Slutsatsen blir alltså, enligt Hirsch och Catchim, att kyrkan inte ska formulera ett missionsuppdrag, den behöver lyssna på Guds pulsslag som slår i djupet av kyrkan. Vad är Hans vision för världen och vad är kärnan för detta? Inom detta träder det petrinska apostlaskapet fram och kallar kyrkan att lyssna till dess inre DNA, att återupptäcka vad som är dess sanna syfte.¹³¹

Inom en kyrka eller rörelse finns det kritiska skeenden, visar Hirsch och Catchim. Som beskrivits ovan, kompletterar gåvorna varandra och de kommer i en viss följd. När grunden är lagd och bygget har påbörjats och stabiliserats av alla tjänstegåvor, måste det ges utrymme åt aposteln och profeten att få ta ny riktning redan innan någon försämring kan ha märkts av. Detta, menar författarna, beror på att man i annat fall hamnar i en nedåtgående kurva vilken är betydligt svårare, och tar längre tid, att vända. Det kan initialt påverka den uppåt kurva församlingen befann sig i, dock leder det till en ny starkare sådan i längden. Detta är den risktagande faktorn inom den apostoliska och profetiska tjänsten vilken behöver frigöras för missionen, men som också utmanar övriga tjänstegåvor.¹³² Detta är dock oundvikligt för den apostoliska tjänsten, att agera även om det tycks kränka vårt krav på säkerhet och trygghet, kanske särskilt vid sådana tillfällen. Anledningen till det är att mission handlar om att se den framtid Gud vill ha, den vision som är Guds och således kyrkans och apostelns innebär att hon måste göra allt för att nå dit.¹³³

Hur aposteln leder in i nya områden å missionens vägnar handlar om innovation. Det finns mycket som påverkar och en apostel bär en kapacitet att förmedla idéer och skapa i blandningen av olika fält, discipliner eller kulturer. Aposteln kliver in i det nya och samlar sina och andras erfarenheter till innovativa idéer. En av apostelns stora styrkor är hennes förmåga att blomstra i mötet med tvetydighet, att i detta formulera en klar tanke och idé för vad som ska göras.¹³⁴ Detta tar sig uttryck på olika sätt beroende på kontext och återigen landar det i paulinsk och petrinsk apostel. Den paulinske ses som missionären och där betonas vikten av att inkarnera evangeliet i den kultur som möts. Det är inte rimligt att utföra mission genom att bygga kyrka på precis samma sätt som i den kontext missionären kommit ifrån, istället behövs det apostoliska DNA:t inkameras i kulturen. Paulus gjorde

¹³¹ Hirsch och Catchim 2012, 148.

¹³² Hirsch och Catchim 2012, 142.

¹³³ Hirsch och Catchim 2012, 185.

¹³⁴ Hirsch och Catchim 2012, 190.

det och lärde sig kulturen för att på så vis kunna förmedla evangeliet på ett klart, tydligt och välförståeligt vis.¹³⁵ Petrus liknas vid den missionala aposteln som har till uppgift att hitta vägar att vara relevant i sin nuvarande kontext. Ända tills riket är fullkomnat behöver kyrkan leta efter sätt att vara mer sanna sin grundkallelse, detta är den petrinska apostelns roll.¹³⁶

Efter denna utläggning är det värt att gå ännu närmre för att se vad prototypen för det apostoliska faktiskt innebär enligt Hirsch och Catchim. Detta eftersom apostelns roll visats vara katalysator och grundläggare för en fungerande missionell ecclesia. De väljer då att smalna av och fokusera på Paulus. Hos honom lyfts fem egenskaper fram vilka är grunddrag för aposteln. Han är planterare, arkitekt, grundläggare, fader och ambassadör.¹³⁷ Aposteln har en omisskännlig koppling till evangeliet, hon är dess förvaltare och detta beskriver Paulus tydligt. Hon äger inte evangeliet, hon är förvaltare av dess DNA, dess kod.¹³⁸

I Coles närmande av detta område hävdar han att det finns ett DNA för kyrkan, ett uppdrag för varje kristen och att detta utformas i tre steg i en troendes liv. Att klä av sig det gamla och ta på sig det nya, att bli fylld med Ordet och Anden, vilket påverkar alla våra relationer, och att stå upp emot fienden och fortsätta framåt i mission. Detta är vad som formar en lärjunges DNA, det är den apostoliska grunden. Genom att studera Efesierbrevet och dess uppbyggnad blir detta tydligt, menar Cole. Paulus talar där först om att klä av sig det gamla och ta på sig det nya (Ef 4:22-25), sedan identifierar han personen som blivit fylld av Anden (Ef 5:19-21) och till slut visar han på att striden inte är mot kött och blod och att vårt vapen är bön och Guds ord (Ef 6:10-20).¹³⁹

Som redovisats, menar Cole, att aposteln har kapaciteten att etablera grunden för en rörelse från Gud som kan nå till jordens yttersta gräns, därför att detta är den apostoliska funktionen. När rörelser inte längre behövs finns inte heller något behov av aposteln, så djupt ligger detta i apostelns tjänst.¹⁴⁰ För att då verkligen förstå detta apostoliska DNA och den sändning som denne är bärare av menar Cole att blicken behöver vändas till Jesus. Han är nämligen den ultimata aposteln. Han gick från stad till stad, från by till by, predikade Guds rike och helade varje människa i Hans väg. Han drevs av en kärlek inom sig att sätta de fångna fria, att upprätta det som gått förlorat och mycket mer. Detta är emellertid inte det största i Hans tjänst, medan Han gör allt det här tränar Han andra apostlar att göra

¹³⁵ Hirsch och Catchim 2012, 194-195.

¹³⁶ Hirsch och Catchim 2012, 198.

¹³⁷ Hirsch och Catchim 2012, 102-104.

¹³⁸ Hirsch och Catchim 2012, 105.

¹³⁹ Cole 2014, 118-119.

¹⁴⁰ Cole 2014, 61.

det Han gör. Jesus multiplicerar sig själv. Huvudsyftet med Jesus tjänst här på jorden var att göra detta så att apostlarna sedan kunde sprida Hans rike vidare till jordens yttersta gräns, menar Cole. Aposteln är den utsände och detta är det tydligaste med Jesus, Han var sänd till världen. Sedan säger Jesus ”Som Fadern har sänd mig sänder jag er (Joh 20:21).” Angående studiet av apostlar, menar Cole, att de flesta vänder sig till Paulus som grundtypen av vad detta innebär. Som framkommit anser han dock detta problematiskt då det behövs gås ett steg längre, till Jesus som är givaren och exemplet på alla tjänstegåvorna. Med det sagt har Paulus givetvis mycket att lära kyrkan om den apostoliska tjänsten, det krävs emellertid att det blir sekundärt efter Jesus.¹⁴¹ Denna del av Kristus karaktär, som nu givits till kyrkan, är förvaltandet av Guds mission. Kyrkan kan ha olika former, men är den inte missionell är den inte hälsosam. Detta är vad kyrkan är grundad och förankrad i, det är dess DNA.¹⁴²

Som visats ovan är apostelns och profetens uppgift att etablera grunden för församlingen, de blir sedan inte kvar särskilt länge utan tar sig an nya områden. Evangelisten, herden och läraren kommer till efter hand och stannar för att bygga församlingen. Det apostoliska missionstänket behöver bibehållas och det sker genom att utrymme ges för nya apostlar och profeter att få växa fram i församlingen och växa i sina gåvor. De kommer så småningom att lämna för att träna med mognare sådana på andra områden.¹⁴³

Sammanfattningsvis hävdar Hirsch och Catchim, vad gäller struktureringen av församlingen, att tonen för detta är apostolisk, alltså missionell. För att visa på detta presenterar de apostelns roll, kärnan för dennes funktion som den utsände samt bärare och beskyddare av kyrkans DNA. Aposteln är således grundläggaren och oersättlig för kyrkans missionella kallelse. Utifrån det apostoliska ges utrymme åt varje annan gåva. De talar om den petrinska och den paulinska aposteln där, petrinsk innebär att förnya den existerande kyrkan och paulinsk handlar om etablering inom ny terräng.

Runt formering, belyser Cole, hur det finns två grupper, först ut är grundläggarna och sedan kommer byggarna. Grundläggarna är aposteln och profeten och byggarna är evangelisten, herden och läraren. På detta sätt samverkar gåvorna i Kristi kropp. De tenderar dock inte att alla vara på samma ställe vid samma tidpunkt. När grunden är lagd och bygget uppstartat lämnar aposteln och profeten förhållandevis snabbt, de andra kommer dock dit och bygger församlingen. Således sprids Guds rike genom en förflyttning och erövring av nya områden.

Böckerna är överens om att det apostoliska DNA:t grundar sig *missio Dei*, den sändande Guden. Det är inte kyrkan som har en mission, utan missionen som har en kyrka. Cole betonar också hur

¹⁴¹ Cole 2014, 18-20.

¹⁴² Cole 2014, 224.

¹⁴³ Cole 2014, 225.

Jesus är den ultimata aposteln eftersom Han multiplicerar sig själv. Båda är tydliga med att detta är den apostoliska funktionen, att vara grundläggaren till multiplicerande rörelser.

Då en redovisning här gjorts rörande formeringen av ecclesia, är det nu dags att gå in i det avslutande avsnittet där synen på vad det innebär att gå från institution och bygga en apostolisk rörelse presenteras.

3.3 Från institution till rörelse

I detta avsnitt analyseras hur böckerna menar att uppdraget faktiskt ska ske. Ska det kunna uppnås som beskrivs ovan, vad är det då som krävs? Böckernas olika infallsvinklar på bärande faktorer för rörelse blir således agendan.

3.3.1 Gud-världen-kyrkan

När Hirsch och Catchim talar om ämnet har de västvärldens kyrka som målgrupp. De vill etablera en fördjupad missionell prägel och hjälpa församlingar emot apostoliskt rörelsetänk oavsett vart de befinner sig på resan. De inser därmed att de flesta inte är särskilt långt gångna eller har mycket förståelse kring detta.¹⁴⁴

Att kyrkan ska fungera som en multiplicerande rörelse är grundtanken för Hirsch och Catchim. Hur den organiserar sig är en given förutsättning för vad effekten kommer bli. På grund av apostelns åsidosättande genom historien har kyrkan i mångt och mycket tappat fokus på den universella kyrkan och fallerar i sin mission. Hirsch och Catchims ingångsperspektiv i diskussionen kring organisation är att kyrkan är uppbyggd för att åstadkomma vad den just nu gör, är syftet något annat innebär det att organisationen fel. Utifrån föregående resonemang framgår tydligt deras åsikt att kyrkan idag är felorganiserad för att uppnå den kallelse man har fått. De åsyftar att den apostoliska designen är skapt för ”massiv och förvandlande påverkan”, något kyrkan idag inte åstadkommer.¹⁴⁵ Det finns fyra principer vilka bidrar starkt till en självgenerande rörelse. Dessa är självorganiserande, egenbestämmande, självförsörjning och att själva föröka sig.

Utöver detta skönjs flertalet faktorer vilka ofta uppmuntrar till en spontan expansion. Det är när människor delar sitt vittnesbörd om hur deras liv har blivit helt förvandlat av evangeliet, när det är en självklarhet att evangelisation är en del av kulturen, när nya kristna får lära sig genom att betjäna

¹⁴⁴ Hirsch och Catchim 2012, 208.

¹⁴⁵ Hirsch och Catchim 2012, 228-230.

icke-troende snarare än genom att sitta i klassrum, när kyrkan bär sig själv ekonomiskt, när sann lära kommer ifrån riktig erfarenhet av Jesus kraft snarare än bara intellektuell process, och när nya kyrkor får frihet att lära genom erfarenhet. Givetvis hindras rörelse genom motsatsen av dessa.¹⁴⁶ Vad som är agendan i detta är att den självgenerande faktorn måste finnas. Kan man inte träna lärjungar kan man inte träna ledare, kan man inte träna ledare kan man inte multiplicera kyrkor och kan man inte multiplicera kyrkor kan man heller inte utvidga rörelser. Detta visar på ett liknande sätt att arbeta oavsett vilken nivå det är på inom rörelsen.¹⁴⁷ Varje kyrka måste bära inom sig att vara kapabel till träning av ledare, detta ska ske i församlingen och inte på ett toppstyrt seminarium.¹⁴⁸

Hirsch och Catchim menar, för att uppnå apostolisk legitimitet, vilket i sig inte är målet men apostolisk är vad kyrkans kallelse är, behövs en början med slutet i sikte. Missionen är vad som blir dess organiserande faktor. Kyrkans uppdrag får vara avgörande för förståelsen av hela ecklesiologin. Det är missionen, inte tjänsten, som står för detta. Sedan behöver kyrkan stå i tjänst för att utföra uppdraget, det får emellertid inte börja där.¹⁴⁹ Detta innebär att formera sig i rörelse, en apostolisk sådan, och det kräver att se bortom den institutionella form av kyrka västvärlden idag präglas av, istället är det en rörelse av hela Guds folk i varje del av samhället. I detta framgår att varje troende ses som en möjlig församlingsplanterare och varje församling som en planterande kyrka.¹⁵⁰ Som sagt behövs det börjas med målet i sikte, men samtidigt slutas med början i åtanke. Det handlar alltså om att de grundläggande koncepten inom en rörelse inte förändras avsevärt under tid. Det behövs en design som klarar av att bibehållas samtidigt som rörelsen expanderar och multipliceras. Rörelser frodas runt enkelhet, reproducerande och möjligheten att ändras i storlek.¹⁵¹ Målet bör vara ecclesia som rörelse, större än den lokala församlingen redan vid uppstart. Därmed planteras former för rörelsemål, inte för kyrkor. Utifrån detta blir viktigt att det är evangeliet som planteras och inte kyrkor.¹⁵²

Enligt Hirsch och Catchim är den generella statusen både vid arbete med förnyelse och i pionjärarbete att detta tar lång tid. För det arbete och det offer som läggs ner syns inte resultat med en gång.¹⁵³ Viktiga faktorer för detta är återigen att stå fast i missionsuppdraget, engagemanget och det

¹⁴⁶ Hirsch och Catchim 2012, 231-232.

¹⁴⁷ Hirsch och Catchim 2012, 234-235.

¹⁴⁸ Hirsch och Catchim 2012, 239.

¹⁴⁹ Hirsch och Catchim 2012, 207.

¹⁵⁰ Hirsch och Catchim 2012, 209.

¹⁵¹ Hirsch och Catchim 2012, 215-216.

¹⁵² Hirsch och Catchim 2012, 217.

¹⁵³ Hirsch och Catchim 2012, 150.

aktiva lärjungatränandet. Det skapar en andlig och teologisk förnyelse och det beror på att missionella rörelser utanför kyrkan genererar förnyelse inom kyrkan.¹⁵⁴

Hirsch och Catchim påstår att västvärlden idag präglas av institutionell form. För att gå därifrån till rörelse behövs mycket apostolisk tjänst, argumenterar de. Detta innebär en entreprenör som är villig att ta risker, med stor innovationsförmåga, handlingskraftig. Det apostoliska ledarskapet behöver vara strategiskt och därifrån agera målmedvetet.¹⁵⁵ För att nå fram till detta behövs att den apostoliska tjänsten uppmuntras och släppas fram, det finns ett tydligt samband mellan den och kyrkans mission. Utan denna kan inte den missionella rörelsen inledas eller upprätthållas, utan apostoliskt DNA uppkommer ingen rörelse.¹⁵⁶

”We do not think it is possible to improve on the blueprint that is written in the New Testament. In reembracing the permanent revolution, we will be well on our way to recovery of a church inherently designed for advance.”¹⁵⁷

Coles perspektiv kring detta är, till skillnad från Hirsch och Catchim, ytterst tydligt den apostoliska organiska rörelse med vilken han arbetar. Det är detta han hänvisar till och menar att kyrkan behöver fungera mer på detta sätt.

Redan från början, menar Cole, att västvärldens kyrka bygger på fel grund. I detta ligger att gåvorna underordnas och används till att tjäna församlingens vision, ”mission statement”, schema, personal, budget och geografiska läge. Därmed underordnas de inte Jesus och Hans mission.¹⁵⁸ Hur går man då från detta förhållande till en rörelse där Jesus står i centrum och gåvorna får fungera fritt och i sitt rätta element? Det behövs byggas på rätt grund och som visats ovan är aposteln och profeten de som etablerar grunden. Cole menar att ingen tjänst är viktigare än en annan, men de måste fungera rätt. Jesus är väldigt noggrann med byggnationen av sin kyrka och således lägger Han stor vikt vid grunden. Genom att aposteln och profeten skapar det apostoliska teamet en stabil sådan för församlingen. För båda dessa är det naturligt att ta risker, de älskar Gud och ger upp vad som helst för Honom. Aposteln är entreprenören, men profeten är också bekväm med att starta saker på egen hand. Det kan vara svårt för aposteln och profeten att hålla samman i längden eftersom det finns faktorer som lätt drar dem isär, men det är nödvändigt för rörelser att dynamik dem emellan finns. Generellt

¹⁵⁴ Hirsch och Catchim 2012, 152.

¹⁵⁵ Hirsch och Catchim 2012, 169-170.

¹⁵⁶ Hirsch och Catchim 2012, 176-177.

¹⁵⁷ Hirsch och Catchim 2012, 247.

¹⁵⁸ Cole 2014, 246.

kan familjeband och dylikt bidra till att dessa relationer upprätthålls. Barnabas och Paulus är exempel på en sådan relation. De är båda apostlar, Barnabas får emellertid denna kallelse utifrån sin funktion som profet. De blir sedan grunden för stora delar av Nya testamentets missionsarbete.¹⁵⁹ Det tycks som att dessa två tjänster behöver arbeta för att bibehålla sin relation och sitt samarbete. Tillsammans etablerar de en stark och stabil grund för en rörelse.¹⁶⁰ Det etablerande teamet bygger sedan församlingen, det är evangelisten, herden och läraren. Kyrkan växer där med potentialen för hela Guds rike och det finns hela tiden ett utåtriktat fokus. I varje team finns en bas i en utåtriktad gåva, apostel och evangelist. Kyrkan ska alltid vara missionell och den apostoliska grunden som blivit lagd påverkar den kyrka som nu etableras av detta team. Denna grund förstärks ideligen också av nya apostlar och profeter som får utrymme att växa i sina gåvor i denna miljö av lärjungaträning och församlingstillväxt.¹⁶¹

Cole belyser att Kristus är gåvornas givare, Han är givaren av uppdraget och det är Han som är fullkomnaren av alla gåvorna. Som beskrivits är det i Honom den perfekta beskrivningen av vad det innebörden av en specifik gåva hittas. Kristna är kungliga medarvingar med Kristus och har således tillgång till kraft och andliga resurser. Detta utnyttjas dock sällan till den grad man kunde önska, en troende är så mycket mer än vad som generellt sett tar sig uttryck. Vad skulle hända, undrar Cole, om kyrkan i stort vinnlade sig om att sätta gåvorna i funktion utan att stänga in dem inom en viss kyrka eller organisation? Kan de få arbeta tillsammans över gränser som inte kontrolleras? Cole menar nämligen att gåvornas DNA är sådant att de har svårt att alla finnas på en plats vid samma tillfälle, däremot behövs hela spektrets bidrag. Som sagt är själva syftet med kyrkan att multipliceras, därmed behöver gåvorna släppas fria från kyrkan för att gå vidare. Cole betonar att detta är Guds design. För att berika rörelse krävs då en modell för kyrka där alla gåvor får växa, mogna och särskilt bidra till varandras svagheter. Det är större potential till en gemensam rörelse om de olika gåvorna tillåts utveckla sin egen tjänst, på så vis kan de bättre samarbeta och hitta enhet.¹⁶²

Cole säger: "If we want to change the world, we must first change ourselves. The first step in that change is recognizing *all* of God's children and coming together in unity (in whatever form it takes)."¹⁶³

¹⁵⁹ Cole 2014, 220-221.

¹⁶⁰ Cole 2014, 222.

¹⁶¹ Cole 2014, 224-225.

¹⁶² Cole 2014, 244-246.

¹⁶³ Cole 2014, 270.

Sammanfattningsvis talar Hirsch och Catchim om hur uppdraget måste definiera ecklesiologin. Vidare menar de att varje lärjunge är en potentiell församlingsplanterare och det är ett väsentligt perspektiv för att rörelse skall uppstå. För att detta skall ske krävs också ett tydligt apostoliskt inflytande, menar Hirsch och Catchim.

Cole belyser samarbetet mellan aposteln och profeten och hur detta är väsentligt för det missionella perspektivet. Vidare för han tillbaka fokuset till Jesus. Kristus är givare av gåvorna och i honom finns frihet. För rörelse krävs frihet där gåvorna får agera utifrån sin begåvning, utan hinder.

Då resultatet av närläsningen har presenterats är nu nästa steg att gå in i den avslutande diskussionen. Inom denna kommer detta resultat prövas genom det perspektiv som lyfts fram utifrån Fitchs artikel.

Kapitel 4: Diskussion och avslutning

I detta avsnitt framställer jag en diskussion där jag använder det material som presenteras i 2.2 för att bedöma huvudböckerna för denna uppsats. Detta för att se vad som skiljer dem åt, vad som förenar dem och hur de förhåller sig till det Fitch presenterar. Genom detta avslutningskapitel visar jag hur studien svarar på frågeställningarna jag valt att behandla.

4.1 Diskussion

Syftet med denna uppsats är att studera ledarskapssynen, tjänstegåvornas funktion och ecklesiologin i *The Permanent Revolution* och *Primal Fire*. Härmed gör jag nu ansatsen att diskutera dessa resultat kritiskt utifrån perspektivet jag valt.

Fitch visar på de tre linjerna av missionella strömningar i Nordamerika där Hirsch är företrädare för ME. I hans utläggning av ME presenteras några punkter vilka definierar denna linje: Den tar sin utgångspunkt i *missio Dei* och att Jesus är grunden för kyrkan vilket innebär en förnyad Kristocentrism, detta blir också MEs svar på ecklesiocentrismen.¹⁶⁴ Huruvida de ställningstaganden som lyfts fram i *The Permanent Revolution* och *Primal Fire* stämmer överens med Fitch observation är frågan.

Vid studerandet av Hirsch och Catchim är det tydligt att ingångspunkten för kyrkoetablering är, i enlighet med ME, vad Gud gör i världen, med andra ord att missionen definierar hur kyrkan ska vara. Deras argumentation är att Guds folk ska urskilja vad Gud gör och sluta upp med Honom i det. Missionen har således en kyrka, inte kyrkan en mission.¹⁶⁵ Detta blir också tydligt genom att de vill betona planteringen av evangeliet istället för kyrkor, församlingar blir effekten av detta. Hirsch och Catchim menar att Guds folks uppdrag är att göra lärjungar, byggandet av kyrkan är Jesus uppgift. Detta måste forma ecklesiologin¹⁶⁶, och det sker genom tjänstegåvorna. De argumenterar att dessa visar på fullheten av Kristus och således är Jesus tolkningsfiltret för Guds verk i världen.¹⁶⁷

I dessa fall står Cole väldigt nära Hirsch och Catchim. Liksom för dem är missionen det definierande för kyrkan. Cole menar att kyrkan till sitt DNA är apostolisk och en apostel måste vara sänd, han är här kritisk till det petrinska perspektivet av apostel. Aposteln är sänd, hon intar ny mark och

¹⁶⁴ Fitch 2016, 470-471.

¹⁶⁵ Hirsch och Catchim 2012, 148.

¹⁶⁶ Hirsch och Catchim 2012, 217-218.

¹⁶⁷ Hirsch och Catchim 2012, 83.

rör på sig. Han förnekar inte Petrus som apostel, men menar att denne inte fungerade inomkyrkligt på det sätt andra syftar till.¹⁶⁸ Hirsch och Catchim betonar att det finns olika kallelser som apostel för kyrkans räkning. Det finns paulinska apostlar och petrinska, där de petrinska fungerar mer inomkyrkligt för förnyelse.¹⁶⁹ Här ser vi en tydlig skillnad i hur författarna använder sig av apostlaskapet och ser till dess funktion.

Coles betoning av Jesus är, om möjligt, ännu större än Hirsch och Catchim då han betonar Jesus som förebild för varje tjänstegåva. Cole placerar Jesus i mitten och menar att Han ska vara tolkningen för allt Kristi kropp gör.¹⁷⁰ Jesus ord är definierande för all ledarskapsteologi, genom detta vill Cole utmana hela kyrkans syn på ledarskap.¹⁷¹

Än så länge stämmer båda böckernas utsagor bra överens med Fitch beskrivning av ME. Fitch menar att denna linje står för en alltför individualiserad lärjungaträning, kritiken han lyfter fram riktas mot att detta blir till bekostnad för det kollektiva. Problematiken ligger i att det enskilda betonas mer än det gemensamma och att den personliga bilden av Jesus inte nödvändigtvis är relevant i andra kontexter eller för andra personer. Det finns dock också styrkor i Kristocentrismen, då kyrkan utrustas att inkarneras i nya kulturer.¹⁷²

Jag förstår den risk Fitch lyfter fram rörande bilden av Jesus, dock menar jag att båda dessa böcker betonar mångfalden i kyrkan till stor grad och ett teamledarskap inom rörelse. Därmed krävs en problematisering av Fitch kritik.

Som visats formas ecklesiologin utifrån missiologin. Författarna är överens om att grundläggandet för församling sker genom apostlar och profeter.¹⁷³ Cole betonar sedan hur dessa lämnar och byggarna tar över, de etablerar församlingen.¹⁷⁴ Detta innebär en ökande mängd av etablerade församlingar, även om fokus ligger på det individuella lärjungaskapet så sker detta i en rörelse av församlingar där kontakter hålls från olika håll och gåvorna kompletterar varandra. Trots herdarnas och lärarnas dominans under sjuttonhundra år, menar Cole, att herden är den gåva vilken behövs flest av i kyrkan i och med dess funktion att skapa en kärleksfull miljö och träna lärjungar.¹⁷⁵ Han är tydlig

¹⁶⁸ Cole 2014, 155.

¹⁶⁹ Hirsch och Catchim 2012, 146-147.

¹⁷⁰ Cole 2014, 27.

¹⁷¹ Cole 2014, 34.

¹⁷² Fitch 2016, 471-472.

¹⁷³ Hirsch och Catchim 2012, 115.

¹⁷⁴ Cole 2014, 134.

¹⁷⁵ Cole 2014, 195.

med att alla gåvor sällan finns på samma ställe samtidigt, däremot finns de inom ecclesia.¹⁷⁶ Hirsch och Catchim gör inte denna distinktion och de menar heller inte att aposteln och profeten är snabba att lämna efter uppstartandet av församling. Istället återkommer behovet av ny vision och riktning efter en tid i församlingen.¹⁷⁷

I sina resonemang rörande ledarskap grundar sig båda böckerna i tjänstegåvorna och därmed också i den Kristocentrism som framkommit ovan. Detta utifrån att Jesus är förebilden för gåvorna och ledarskapet grundas i dessa. Hirsch och Catchim är tydliga med att Efesierbrevet 4 inte huvudsakligen är en ledarskapstext, tjänstegåvorna är till för alla. De menar nämligen att alla inte är kallade till ledarskap, det är en särskild kallelse inom kallelsen till en tjänstegåva.¹⁷⁸ Cole väljer emellertid en annan väg och vill inte tala om ledarskap på det sättet. Han kallar alla för tjänare och uppmanar var och en att växa i sin gåva, ledarskap handlar om andligt inflytande och det är således den som fullbordar en gåva som står i ledarskap. Med fullbordande menar han den som utrustar andra.¹⁷⁹ Författarna är dock överens i sin kritik mot ett hierarkiskt ledarskap och förespråkar ett team.

Således finns en dynamik av mångfald och interaktion mellan olika gåvor och människor inom dessa församlingar, även om det kan tyckas bli en alltför kontextualiserad och individualiserad bild av Jesus. Fitch lyfter fram en viktig poäng i att kyrkans historiska grund sveps undan genom att former tas bort genom denna bild, men båda böckerna talar om den apostoliska uppgiften att vara universellt anknuten till kyrkan. På detta sätt menar jag att Fitch kritik på denna punkt blir betydligt svagare än han ger uttryck för.

Den linje Fitch prisar är NAM, vilken han menar inkluderar de andras styrkor. Han menar nämligen att tolkningen av Guds verk ska ske genom kyrkan, inte i världen.¹⁸⁰ Utifrån detta menar jag att Fitch har en tydlig poäng. Båda böckerna som undersökts i denna studie tillför något ytterst viktigt till kyrkans mission. På grund av den historik som de själva belyst, där kyrkan fått ett tydligt företräde framför ett missonellt perspektiv, framhäver de ett helt annat synsätt. För att använda författarnas egen terminologi skulle jag vilja beskriva dem som profeter för den befintliga kyrkan, vilka manar den till ett tydligare missionellt förhållningssätt. Dock stämmer de in på sin egen beskrivning av den profetiska personligheten som ”svartvit” och min mening är att Fitch för fram en viktig poäng i att kyrkan behöver vara förvaltaren av tolkningen.

¹⁷⁶ Cole 2014, 245-246.

¹⁷⁷ Hirsch och Catchim 2012, 142.

¹⁷⁸ Hirsch och Catchim 2012, 21-22.

¹⁷⁹ Cole 2014, 33,91.

¹⁸⁰ Fitch 2016, 475.

4.2 Slutsatser

I denna uppsats ämnade jag besvara frågorna om böckernas syn på ledarskap, apostelns funktion, samt vilken placering kyrkan har i deras teologi. Genom uppsatsen behandlas dessa ämnen och i diskussionsavsnittet koncentreras frågorna. Utöver vad som sägs om ledarskap i diskussionen är också viktigt med deras betoning på ett icke-hierarkiskt förhållningssätt och den påföljande effekten med framlyftandet av teamledarskapet. Vad gäller kyrkans placering är det diskussionen och Fitch perspektiv som behandlar denna fråga. Författarnas förhållningssätt är således ett missionellt perspektiv som resulterar i församling.

4.3 Reflektion över metod

Efter att ha genomfört denna studie har vi nu kommit till punkten för utvärdering av metoden som använts. I mitt utformande av metod inspirerades jag av Bergström och Boréus som hänvisar till närläsning. Som framkommit har jag gjort just en närläsning av *The Permanent Revolution* och *Primal Fire*. Enligt Bergström och Boréus utformas ett raster för att sortera det material som möts under själva litteraturstudiet. Under min studies resa har jag funnit detta mycket användbart. Jag gjorde först en översiktlig genomläsning av böckerna och baserat på den kännedom jag då fick av böckerna kunde jag skapa tillfälliga kategorier som en början till ett raster. En sortering tog sedan vid genom en noggrann närläsning och kategorierna formades efter ett utomstående perspektiv. Min uppfattning är att detta var ett givande tillvägagångssätt där jag på ett tydligt sätt kunde tillgodogöra mig vad böckerna ämnade säga. Detta utan alltför stor påverkan utifrån. Spännande blev sedan att möta materialet som framtagits i ljuset av det perspektiv som utvalts.

Tydligt med denna studie är att den är ytterst kvalitativ. Det är enbart dessa två böcker som studeras, men det är också det som studien utger sig för att åstadkomma. En frågeställning kunde vara att ställa det teoretiska perspektivet i centrum och istället studera flertalet böcker och författare på en betydligt grundare nivå. Det skulle dock bli en helt annan studie.

Att arbeta empiriskt var ingångsperspektivet och en form jag menar främjade syftet, vilket också framgått ovan. Det utesluter dock inte att det kunde varit intressant att närma sig böckerna med tydligare inriktning. Jag väljer en induktiv sökarinställning och det var intressant, jag menar dock att ett deduktivt förhållningssätt förmodligen hade kunnat ge en tydlig precision till vissa frågor som varit intressant.

4.4 Uppslag för församlingsutveckling

Efter att ha gjort denna studie av kommer jag härmed ge förslag kring församlingsutveckling.

Genom denna uppsats olika delar har betoningen varit tydlig på tjänstegåvornas funktion för församlingens välbefinnande. För utvecklande av församling krävs därmed en förflyttning emot vad dessa böcker talat om. Grundläggande för detta är att utbildningsformen behöver vara mer anpassad till en tjänstegåvobaserad församlingsstruktur och inte fullt så inriktad på lärare och herdar som den är idag. Detta sker genom en större variation och acceptans inom utbildning och att ledarskap främst formas i församling, inte i klassrum. Således behövs ledarträningen för kyrkor och samfund bli alltmer församlingsbaserad.

Jag förespråkar också ett avskalande. Med detta menar jag att det som görs i församlingen behöver utvärderas om det främjar uppdraget eller ej, är det inte fallet bör det avbrytas. Detta för att få ett tydligare fokus på Jesus och därmed på det uppdrag Han givit sin Kropp.

I och med detta menar jag att en apostolisk inriktning formas och i linje med det förlöses också helheten av tjänstegåvospektret. Detta utifrån hur böckerna har beskrivit apostolisk funktion. Givetvis krävs en medvetenhet rörande tjänstegåvor och apostolisk funktion, och därav förespråkar jag ett sökande efter apostlar och en tydlig undervisning kring detta i församlingen.

Jag påstår dock att denna apostoliska funktion behöver ske utifrån kyrkan. Kyrkan är mottagaren av uppdraget och bäraren av Kristus och således krävs att all missionell aktivitet har en konkret bekräftelse av Kristi kropp.

Litteraturförteckning

Tryckta källor

- Bergström, Göran och Kristina Boréus (red). 2005. *Textens mening och makt: Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. 2 uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Cole, Neil. 2014. *Primal Fire: Reigniting the Church with the Five Gifts of Jesus*. Bonita Springs: Tyndale.
- Dahle, Lars. 2016. "Læringsarenaer som kan fostre misjonalt lederskap: En drøfting av Cape Town-erklæringens evangelikale og missiologiske bidrag til lederutvikling", *Scandinavian Journal for Leadership and Theology* 3.
- Fitch, E. David. 2016. "The other missional conversation: Making way for the neo-Anabaptist contribution to the missional movement in the North America", *Missiology: An International Review* 44/4, 466-478.
- Hirsch, Alan och Tim Catchim. 2012. *The Permanent Revolution: Apostolic Imagination and Practice for the 21st Century Church*. San Fransisco: Jossey-Bass.
- Jenssen, Jan Inge. 2015. "Inspirational Sources for Church Development: A Discussion of Selected Topics from the Church Growth Movement and from Offshoots that Arose in its Wake." *Scandinavian Journal for Leadership and Theology* 2.
- Lazareth, William H. *Baptism, Eucharist and Ministry*. Faith in Order Paper No. 111. Geneva: World Council of Churches.
- Resane, Kelebogile. 2016. "The New Apostolic Reformation: The critical reflections of the ecclesiology of Charles Peter Wagner", *HTS Teologiese Studies/Theological Studies* 72/3, a3240. <http://dx.doi.org/10.4102/hts.v72i3.3240>.
- Spjuth, Roland. 2015. "Teologi och studier av praktiker." *Praktiker med mening: Kvalitativ metod i församlingsnära studier*. Redigerad av Sahlberg, Göran och Roland Spjuth. 6-22.
- Wagner, C. Peter. 1999. "My Pilgrimage in Mission." *International Bulletin for Missionary Research* 4, 164-167.

Internet

Alan Hirsch. Online: <http://www.alanhirsch.org/> (åtkomst 170429).

Churchplanting. Online: <http://www.churchplanting.com/neil-cole/?lang=sv#.WQR8U6I1E2w>
(åtkomst 170429).

ἐκκλησία. Online: <https://www.blueletterbible.org/lang/lexicon/lexicon.cfm?strongs=g1577>
(åtkomst 170429).

Ocaña, Martin. ” The New Apostolic Reformation and the Theology of Prosperity: The ‘Kingdom of God’ as a Hermeneutical Key.” *Lausanne Movement*. No pages. Online: <https://www.lausanne.org/content/88558> (åtkomst 170423).

Tim Catchim. Online: <https://www.amazon.com/Tim-Catchim/e/B005XD38GM> (åtkomst 170429).

Antal ord: 17494